

GUSTAVSBERGAREN

ARG. 5 JUNI 1947 N:r 3

Utgivningsort och adress:
Gustavsberg**Redaktionskommitté:**

Gunnar Andersson (ansv. utg.),
Tallåsen 20, tel. 156.
Gösta Dahlberg,
Höjdhagsvägen 19, tel. 359.
Harald Lindholm,
Skolan, tel. 80.
Georg Lundgren,
Höjdhagsvägen 13, tel. 288.
Arne Sundström,
Tvärvägen 18, tel. 264.

Expedition:

Grindstug. 11, tel. 308. Postg.: 275173

Prenumerationspris:

Helår 1:75. Lösnummer 35 öre. Sänd till utlandet är priset pr helår 2:35.

Annonspri:

20 öre pr mm.

INNEHÅLL:

Ledare: Veckopress och böcker..	2
Forum: Skolan mitt i byn	3
Brandskyddet	4
Nya böcker; ABF:s bibliotek	4
Från min dagliga gärning	5
Så ska vi ha't!	6
Saltstänk från Farstaviken	8
Soliga spalten	8
Midсомmarkalaset	9
Vandra min väg	12
Midсомmarnatt, dikt	12
Smånytt från Porslinsfabriken ..	13
Utställningar	14
Arbetet, jäktet och hälsan	15
Födelsedagar	16
Från pastorsämbetet	16
Kyrkans verksamhet	17
Konsumspalten	17
Gustavsbergsnytt	18

Veckopress och böcker.

Diskussionen om veckopressen — den ständigt utskällda, men ändå i allsköns välmåga levande — har blossat upp igen. Den här gången från en alldeles ny utgångspunkt — den akuta pappersbristen har uppkallat ett stort antal författare och konstnärer till ett upprop mot den kulörta delen av vår förströelsepress, som alla bildningssträvanden till trots växer och frodas.

Diskussionen tillspetsades genom den debatt, som Radiotjänst gav plats för. Författaren Erik Asklund skrädde inte orden, och den i debatten deltagande representanten för veckopressen hade påtagliga svårigheter att försvara den med ena handen kulturuppbyggande och med andra handen kulturnedrivande insats, som presteras av den förlagskoncern, han representerar.

Radiodebatten var ur många synpunkter lärorik. Den visade bl. a. genom hr Asklunds frimodiga framträdande, att våra unga författare sluter upp i den aktiva kulturdebatten, att de verkligen bemödar sig om, att ge sitt bidrag till bättre förströelseläsning, utan att därför ge avkall på förströelsen som sådan.

Veckopressen anklagades bl. a. för förflockning och verklighetsförfalskning och rekommenderades i stället att genom bl. a. friska reportage från arbetsplatser och övriga avsnitt av det sociala skeendet i vårt land ge den veckotidningsläsande allmänheten något av verkligt värde. Vilket inte behöver betyda, att detta skulle serveras på ett tråkigt sätt. Exempel finns på motsatsen. Veckopressförfattarens synpunkt, att det inte skulle gå att publicera kampromaner, visar hur grundligt han gick vid sidan av ämnet.

Vad är nu att göra? Vilka åtgärder bör vi rekommendera?

För det första — låt debatten gå vidare. Låt oss alla — i grupper och alla övriga sammanhang, gärna i

samarbete med andra organisationer — göra en aktiv insats!

Vi är verkligen inte utan vapen i denna i sanning viktiga kulturkamp. Sedan årtionden har eliten inom våra folkrörelser med *boken* som värdefullaste argumentkälla gjort erövringar av en storleksordning, som våra pionjärer knappast vågade drömma om.

Bannbullor och manifest i all ära — men för att resultat ska åstadkommas kräves större krafttag. Vi måste övertyga alla våra kamrater och vänner om vilken livsfråga detta är. Många människor vill helt enkelt inte ta i en bok — de tror, att bokläsningen är för svår. Här går det inte med lamentationer om andlig lättja. Vi ska i stället lära våra vänner, att det inte alls är så svårt som de tror.

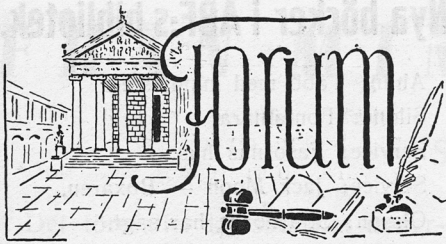
Nu ska det villigt erkännas, att bokförlagen själva inte gjort tillräckligt för att ge boken den plats hos folket, som den bör ha. Boken är fortfarande i allt för stor utsträckning ett exklusivt bildningsmedel. I vissa förläggarkretsar tycks man vilja ha det så. Dessutom är den också för dyr för menige man. Och man ger heller inte ut en sådan litteratur, som har verklig plats hos de stora folkgrupperna.

KF:s bokförlag har under den tid det verkat gjort en betydande insats, framförallt i fråga om ekonomisk litteratur och böcker i internationella ämnen. På senare år har dess utgivning utvidgats, främst när det gäller pedagogisk litteratur. Det sista inslaget i dess utgivning lovar kanske mest i detta sammanhang — de skönlitterära böckerna med skildringar från folkets hårda kamp för en bättre tillvaro motsvarar stora anspråk på både spänning och förströelse, samtidigt som de ger fördjupad kännedom om livet och dess väsentliga värden.

Att göra en insats här är en kooperativ gärning så god som någon. Låt oss gemensamt flytta boken från dess upphöjda och ibland något dammiga plats dit, där den bör vara — i vår omedelbara närhet, som vår ständiga, inspirerande följeslagare.

Gunnar Höglin.

*

Skolan mitt i byn

Då det under hösten 1946 stod klart, att en ny industri av anse- storlek skulle förläggas till Gustavsberg, och att samhällets folkmängd inom kort antagligen skulle komma att fördubblas, blev det angeläget för folkskolestyrelsen att grundligt ompröva sin byggnadsfråga. Det byggnadsförslag skolstyrelsen under en längre tid arbetat med, och som låg hos skolöverstyrelsen för slutlig granskning, var i ett nu föråldrat. Från att gälla ny gymnastikbyggnad

och skolkökslokaler hade det mest trängande behovet blivit nya klassrum och specialsalar. Den redan inlämnade statsbidragsansökan återkallades, och skolstyrelsen satte i gång med nya utredningar, varav resultatet presenteras i bild här nedan.

Den nya skolanläggningen, som tänkes förlagd till Kvarnberget, omfattar följande utrymmen: 10 klassrum, naturkunnighetsrum, gymnastiksal, salar för träslöjd, metallslöjd, handarbete och skolkök, expedition, biblioteksrum, lärarrum, materielrum, läkarrum, skolmåltidslokaler, torkrum för barnens ytterkläder, toaletter, pann- och bränslerum med biutrymmen samt vaktmästarbostad.

Skolöverstyrelsen, som funnit ovan angivna lokaler erforderliga, har förutsatt, att nuvarande skolanläggningen i Östra Ekedal bibehålles. Statsbidrag till byggnationen

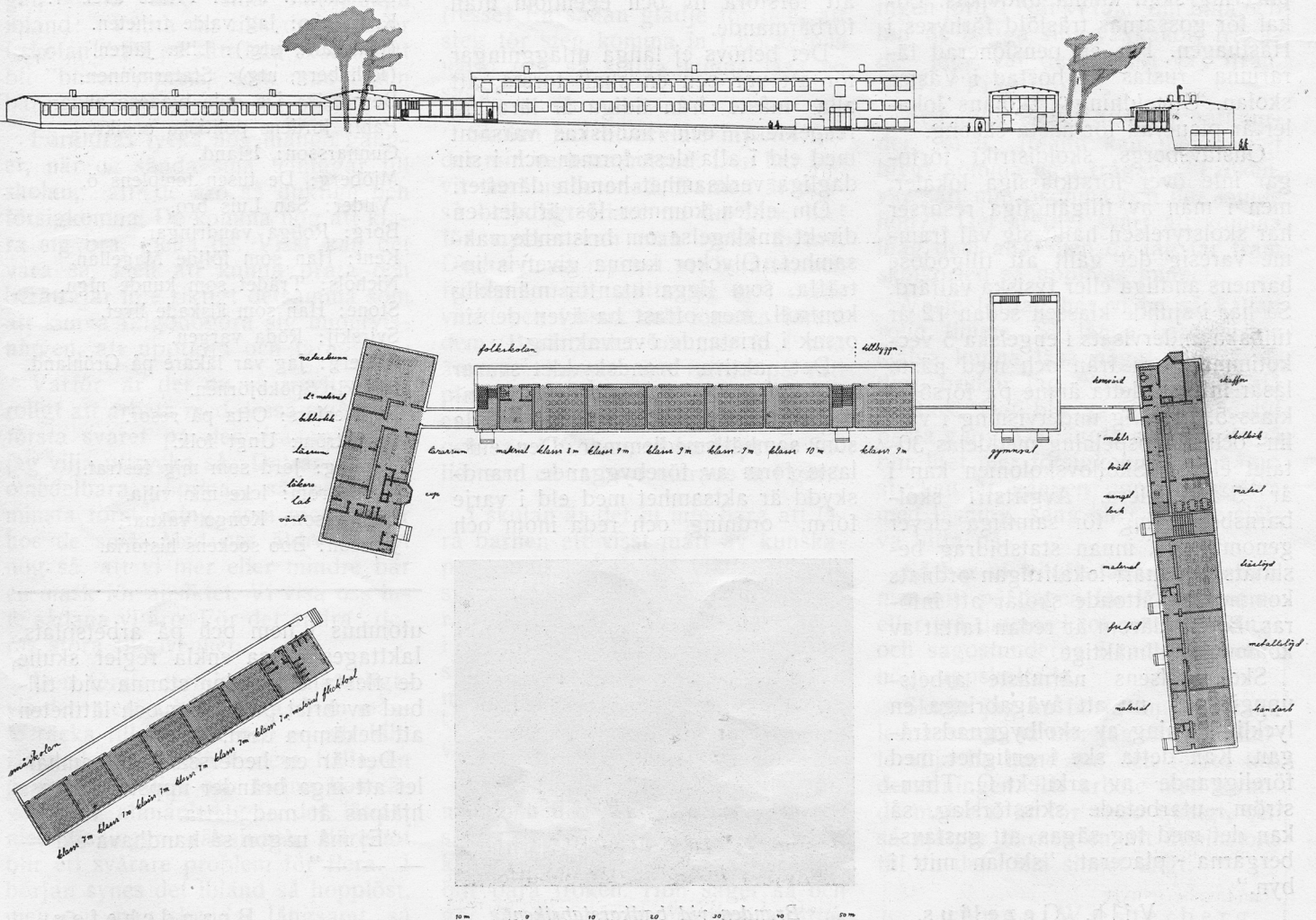
torde komma att erhållas med 35—40 %.

Även lärarbostäder står emellertid på skolstyrelsens byggnadsprogram. Redan till hösten anställs 3 nya folkskollärare, och bostäder saknas för dessa. På egnahemsområdet vid Lugnet är det meningen att snarast möjligt uppföra 2 radhus med bostäder för lärare. Till dessa bostäder utgår dels statsbidrag till uppförandet och dels bidrag med 5 % till underhållet och räntekostnaden.

Önskligt vore ju att kommunen samtidigt kunde ordna så, att lämpliga bostäder funnes att hyra för de pensionerade tjänstemän, som efter en lång tjänstetid ogärna flytta till annan ort.

Under innevarande sommar pågår i skolan arbeten för iordningställandet av toaletter i skyddsrummet, som redan vid byggandet planlades för detta ändamål. Provisoriska klassrum tillskapas för att om möjligt du-

*Folkskola på Kvarnberget i Gustavsberg
Förslag enligt Kungl. Skolöverstyrelsens skrivelse av den 24 januari 1947*

Brandskyddet.

Brandjeepen.

Kommunen har som gåva av en del försäkringsbolag i april månad erhållit en brandjeep jämte tankkärna, motorspruta och en mängd annan värdefull utrustning, särskilt avsedd för skogseldsläckning. Gåvan, som representerar ett värde av

plicering skall kunna undvikas. Lokal för gossarnas träslöjd förhyres i Hästhagen. För en pensionerad lärarinna rustas en bostad i Västra skolan. Oljeeldning i skolans lokaler är planerad för nästa säsong.

Gustavsbergs skoldistrikt förfogar inte över förstklassiga lokaler, men i mån av tillgängliga resurser har skolstyrelsen hållit sig väl framme varesig det gällt att tillgodose barnens andliga eller fysiska välfärd. Så har i sjunde klassen sedan 12 år tillbaka undervisats i engelska 5 veckotimmar, och från och med nästa läsår införes detta ämne på försök i klass 5. Frivillig undervisning i violin- och pianospelning meddelas 30-talet elever. Skollovskolonien kan i år 5-årsjublera. Avgiftsfri skolbarnsbespisning för samtliga elever genomfördes, innan statsbidrag beslutats. Så snart lokalfrågan ordnats kommer ett åttonde skolår att införas. Beslut därom är redan fattat av kommunalfullmäktige.

Skolstyrelsens närmaste arbetsuppgift är nu att åvägabringa en lycklig lösning av skolbyggnadsfrågan. Kan detta ske i enlighet med föreliggande av arkitekt O. Thunström utarbetade skissförslag, så kan det med fog sägas, att gustavsbergarna placerat "skolan mitt i byn."

Vilh. Gezelius.

13.000 kronor, har i sin tur av brandkåren med tacksamhet mottagits och införlivats med dess utrustning.

Men — — — brandlagens 12 § lyder så här i all sin enkelhet.

"Ej må någon så handhava eld eller eldfarligt föremål att brand därav lätt kan uppstå."

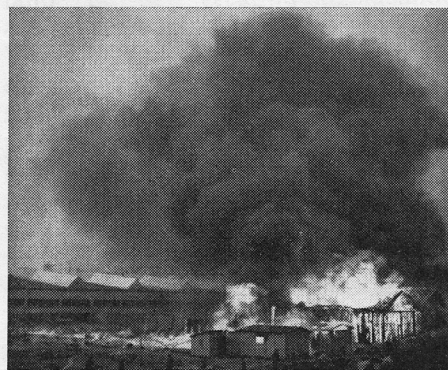
Det händer nästan dagligen att eldsvådor ödelägga industrier och annan värdefull egendom inom vårt land. Även hos oss har under kort tid inträffat ett par allvarliga eldsvådor inom fabriksområdet. Utom dessa eldsvådor inträffa här med täta mellanrum eldsvådetillbud, vilka dock upptäckas i tid och slås ner innan större skada åstadkommes. Men vad är orsaken till all denna förödelse?

Jo, orsakerna kan vara många, men de bottna nästan alla i bristande vaksamhet och respekt för vår trotjänare elden. Denna har i alla tider tjänat människan, men blir den illa behandlad och lämnad utan tillsyn, så kan den på några minuter ibland t. o. m. på några sekunder, växa sig så stark att den hämnas på oss på det grymmaste sätt genom att förstöra liv och egendom utan förbarmande.

Det behövs ej långa utläggningar för att var och en skall förstå, att alla måste från tidiga år lära sig respektera och handskas varsamt med eld i alla dess former och i sin dagliga verksamhet handla därefter.

Om elden kommer lös är det en direkt anklagelse om bristande vaksamhet. Olyckor kunna givetvis inträffa, som ligga utanför mänsklig kontroll, men oftast ha även de sin orsak i bristande övervakning.

Det aktiva brandskyddet svarar brandkåren för, men det förebyggande brandskyddet åligger oss alla som samhällsmedlemmar. Den enklaste form av förebyggande brandskydd är aktsamhet med eld i varje form, ordning och reda inom och

Branden vid badkarsfabriken.

Nya böcker i ABF:s bibliotek.

Ahlin: Tåbb med manifestet.

Silone: Fontamara.

Service: Fasornas hus.

Service: Jack Moon — Boxaren.

Olsson: Stjärnorna har sagt.

Olsson: Kleber och Frank.

Dicksson: Nio och döden blir tio.

Larsson: Falkens eldprov.

Fridell: Kooperationen och den industriella demokratin.

Runda bordet — Byggnadskostnaderna.

Berglund: Ur mitt liv som arbetare och agitator.

Nürnbergprocessen II.

Andersson, Dan: Visor och ballader.

Andersson, Dan: Efterskörd.

Botvid: Slå följe.

Hammenhög: Esther och Albert.

Hammenhög: Pettersson och Bendel.

Sternberg: Birre slår sig fram.

Eriksson: Robin Hoods äventyr.

Kjellgren: Nya äventyr i skärgården.

Kjellgren: Spansk odysse.

Ledin: Karl Petter klarar sig.

Holmström: Truls Trumpetare.

Holmström: Petter Frisks äventyr.

Kravjenko: Jag valde friheten.

(Näsmark, utg.): Lilla Jätten.

(Rehnberg, utg): Statarminnen.

Bernatzik: De gula bladens andar.

Pahl: Jordens politiska ansikte.

Gunnarsson: Island.

Mjöberg: De tusen templens ö.

Vilder: San Luis bro.

Borg: Roliga vandringar.

Kent: Han som följde Magellan.

Nichols: Trädet som kunde niga.

Stone: Han som älskade livet.

Svirskij: Röda vargen.

Gilberg: Jag var läkare på Grönland.

Bianki: Spökbjörnen.

Rimmerfors: Ofta på resor.

Sundström: Ungt folk.

Terning: Jord som mig fostrat.

Wennström: Icke min vilja.

Gustavsson: Kongo vaknar.

Jansson: Boo sockens historia.

utomhus i hem och på arbetsplats. Iakttages dessa enkla regler skulle de flesta eldsvådor stanna vid tillbud av brist på näring och lättheten att bekämpa dem.

Det är en hederssak för samhället att inga bränder uppstå. Låt oss hjälpas åt med detta.

"Ej må någon så handhava eld — — —".

Brandchefen.

FRÅN MIN DAGLIGA GÄRNING.

SKOLLÄRARINNAN OM SITT ARBETE.

Det förefaller kanske litet underligt, att man blir fundersam på, hur man skall kunna skriva något om sin dagliga gärning, när man hållit på med skolarbete bland de små nybörjarna i snart 40 år. Uppgiften synes mig ganska svår i alla fall.

Det är förvisso en mycket stor uppgift, ja, alldeles för stor, tycker man många gånger, så ansvarfull. När de små första dagen kommer till skolan är de så förväntansfulla. Nyfikna på fröken och kamraterna, litet ängsliga ibland. Det händer någon enstaka gång, att tårarna vill tränga fram, ty det är nog inte så lätt att lämna mor och leken, som förut helt upptagit deras tid och så med ens få reda sig så pass mycket på egen hand, som det nu blir fråga om. Tyvärr ha en del äldre skolbarn, kanske även syskon, skrämt dem för skolan. Föräldrar, som inte ha någon hand med sina barn, säga ibland: "Vänta du tills du kommer i skolan!" På så sätt kan skolan lätt bli "busen", precis som man i min barndom skrämde en för sotarn.

Föräldrar tycka nog många gånger, när de sända sina telningar till skolan, att de äro så duktiga och försigkomna. De komma nog att klara sig bra, mena de. Visst kan det vara så, men att kunna prata och berätta är inte riktigt detsamma som att kunna tillgodogöra sig undervisningen, att uppfatta och lära.

Varför är det nu så trevligt och roligt att arbeta med dessa små? Det första svaret på den frågan skulle jag vilja uttrycka så: Det är det där omedelbara, öppna, så utan den minsta förställning, som man finner hos de små. Med oss äldre är det nog så, att vi mer eller mindre bär en mask för ansiktet. Vi visa oss inte sådana vi äro. För det andra: deras stora tillgivenhet.

Den första terminen är naturligtvis den mest arbetsamma. Man måste räcka till för var och en särskilt. Bara detta, att lära dem hålla en penna ordentligt och forma bokstäverna! I allmänhet går det lättast med läsningen, räkningen däremot blir ett svårare problem för flera. I början synes det ibland så hopplöst, men om man skyndar långsamt, så

Anna Wæsterberg.

går det märkvärdigt fort ändå. Vad de ta skolan på allvar och vilket intresse! En sådan glädje för dem att steg för steg komma in i böckernas värld och så själva kunna läsa en saga.

Skolan har utvecklats mycket under min verksamhetstid. Den har blivit mer lustbetonad. Barnen är också betydligt friare nu än förr, litet för mycket kan man tycka ibland. De ha ju så mycket att berätta, och fröken måste sätta sig in i deras värld och lyssna och försöka förstå dem. Berättandet kommer in i alla ämnen, kanske inte alltid på rätt plats. Som t. ex. när en pojke under en kristendomslektion reste sig upp och sa: "Fröken, vi ha köpt en Solid, som en farbror murade in i går."

I skolan är det ju inte bara att lära barnen ett visst mått av kunskaper utan också det viktigaste och svåraste: att inrikta deras liv på ett rätt sätt. De är ju så lätt påverkade i alla avseenden. Att klara sig bra i skolan är fint, men att bli en bra människa med god anpassning för kommande tider är inte det minst värdefulla.

Fröken blir en sån auktoritet, åtminstone den första tiden. Nästan så att mammorna bli litet avundsjuka på oss småskollärarynnor. Det blir bara fröken. Hon säger så och gör så. Om någon mamma berättar

detta för mig, brukar jag säga: "Vänta litet, ha litet tålmod, så får ni dem tillbaka igen". Så blir det också.

Man har trevligt med de små. Ack, så många roliga svar man kan få, isynnerhet det första året. Sedan ett 20-tal år tillbaka har jag en anteckningsbok, och så fort det blir något verkligt roligt, skriver jag in i boken. Det har blivit en hel del, som är trevligt att ha, när jag slutat mitt arbete och får leva på minnen. Några vill jag här berätta.

När jag talat om stjärnan, som blev de vise männens vägvisare till Jesusbarnet, sa en pojke: "Fröken, det var väl en förständig stjärna." En gång frågade jag, om någon visste, varför svalorna ibland flyga så nära vattenytan. Svar: "De spegla sej". Varför lämna flyttfågelnarna oss på hösten? Svar: "Det finns ingen jord". När vi talat om bina och hur de bygga sina vaxkakor, frågade jag, var de får sitt vax ifrån. Svar: "Från örona".

Åtskilliga elever har jag haft under åren. Ibland kan någon litet blygt komma med frågan: "Fröken, var satt min mamma och hur kunde hon?" Det är litet svårt att komma ihåg dem alla, men då jag tar fram skolkorten så upplivas minnet.

Varje lördag har vi en så kallad rolig timme. Så länge barnen inte själva kunna läsa något så när ledigt, brukar jag göra det, helst då en bok. Det blir så spännande till nästa gång. De längta så! När de så blir litet mer försigkomna får några stycken åt gången uppträda själva med läsning, sång eller vad de själva hitta på.

Så har vi friluftsdagarna, då barnen mitt på dagen får komma ut en eller två timmar i sol och luft. Sång- och sagostunderna i radio är också högt uppskattade.

Skulle jag nu börja om och välja levnadskall, så tror jag att jag skulle vilja ha hand om den första undervisningen. Ett arbete med levande material är för visso tjustigt, och så hjälper barnen en att åtminstone till en del hålla sinnet ungt.

Anna Wæsterberg.

SÅ SKA VI HA'T.

Säkert minns många den lilla bo-utställningen i några av de nya lägenheterna i Grindstugärdet för ett par år sedan. Utställningen utgjorde den glansfulla och uppmärksammade avslutningen på ett par månaders studier i heminredning o. bo-kunskap.

Gustavsbergscirkeln kan stoltsera med att vara en pionjärgrupp i ett arbete, som sedan har fått en riksomspännande omfattning och väckt ett oerhört stort intresse hos alla sina utövare.

Och i Gustavsberg har cirkel nr 2 satt igång och man förbereder nu en liten sommarutställning.

Vad är det man lär sig i en sådan studiekrets? För unga par, som funderar på att bilda familj kan det förstås kanske vara lockande att ta upp studier som gäller hemmet, men vi äldre, som redan har våra hemklara, vad kan vi lära oss?

Jo — det finns verkligen en hel del av intresse att diskutera för alla parter för att få nya synpunkter och kanske kunna omsätta några själv till glädje för familjen.

Just familjen är det som är den ständiga utgångspunkten i våra resonemang. Familjens behov. Familjens utveckling. Familjens ekonomi. Familjens trivsel.

Vad har det med heminredning att skaffa, undrar Ni kanske. Vi trodde heminredning handlade om hur man

sätter upp gardiner och syr kuddar, om rött är bättre till grönt än till brunt och vad vi ska välja för stil på möblerna. Men det är just *den* traditionella uppfattningen som gör hemmets inredning till en lättsinnig fråga om att tycka lite blått här och lite "barock" där, som ger problemet en litet onödigt ytlig anstrykning. De rent estetiska faktorerna får inte vara dominerande, hemmet kan inte vara "vackert" på ytan om det fungerar dåligt i själva planeringen. Vi måste få det praktiskt och vackert. Trivsamt för hela familjen.

Det där begreppet trivsamhet är faktiskt inte så lätt att definiera. Det finns flotta och representativa rumsmiljöer med påkostad inredning, som ändå verkar kala och obebodda, det finns eleganta och moderna hem med exklusiva möbler och det allra senaste i gardinväg men utan värmande hemkänsla. Och så finns det rum, som kanske vid ett första påseende inte verkar särskilt märkvärdiga, som är möblerade med ganska enkla medel men som genast man slår sig ned i soffan får en att utbrista: Här känner man sig verkligen som hemma!

Hemligheten ligger faktiskt i detta: Möblera för Er själv helt och hållet! Lär känna Er själv, Er familj och Era behov. Det är ingen idé att "ta efter" någonting som man har sett i en tidning eller kan-

ske på bio — det är just på det viset man kanske förstör chansen att få ett personligt och för ens egna förhållanden planerat hem. Gå inte ut på jakt efter modebetonade detaljer, som kanske har tappat sitt intresse redan i morgon, försök i stället verkligen i grunden ta reda på vad som är speciellt och karaktäristiskt just för Er och Er lilla familj. Ska nu det vara särskilt svårt? Sig själv måtte man väl känna till utan och innan.

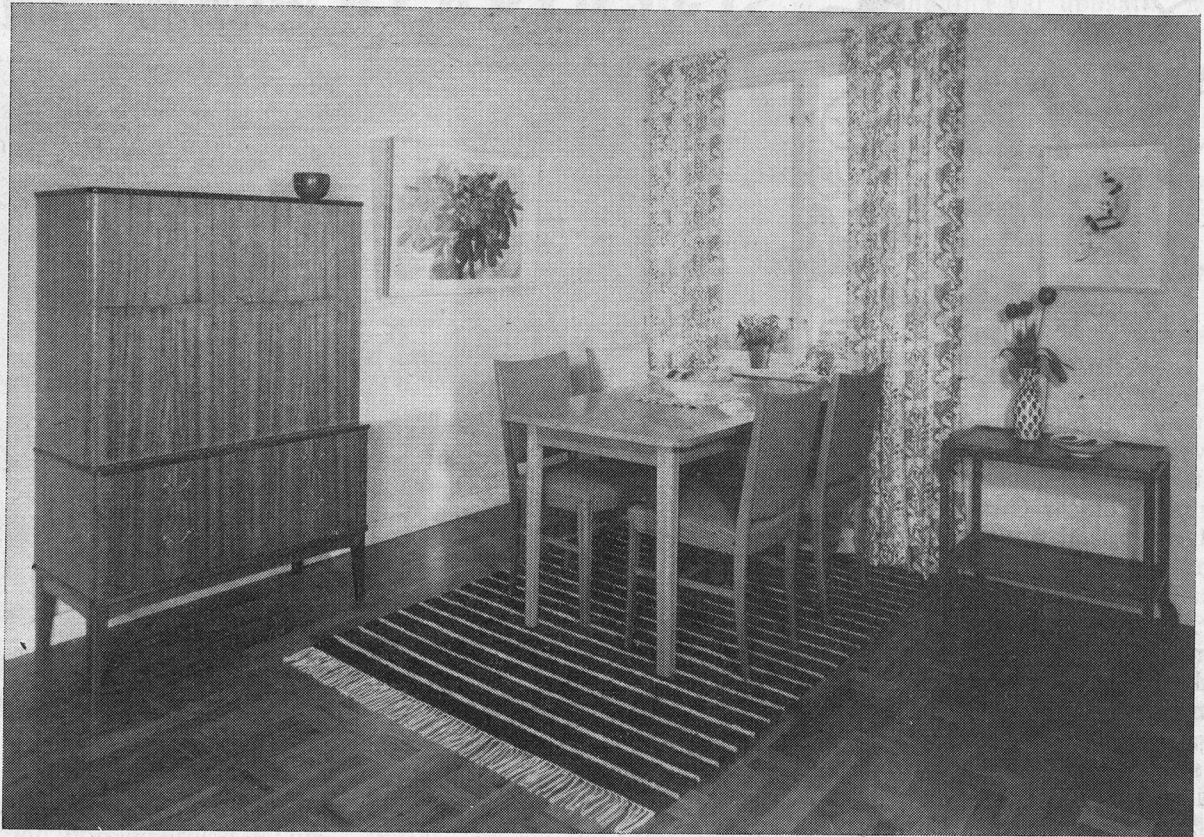
Men det är faktiskt inte så säkert. När man börjar skaffa möbler till sitt hem är det ju för en lång tid framåt. Familjens liv rymmer ju flera perioder, den kommer att förändras, växa och krympa igen. Det är inte det allra lättaste att finna möbler som i sin stomme ska vara lämpade för de olika krav och skilda behov som livet för med sig. Felet med de flesta hem är att de har planerats på alldeles för kort sikt, för den där korta första perioden då man vill slå på stort och bjuda hem hela släkten, som beundrande ska stå i dörröppningen och titta in i rummet. Man är otålig och vill att allting ska vara fixt och färdigt, man vill inte att rummet ska se tomt och halvdant ut. Man har bråttom att få upp gardiner och lampor, man köper en matta som kanske inte precis är som man tänkte sig, men som i alla fall går i färg med soffan åtminstone i eldsljus...

Som möbleringens allra första regel gäller: Köp inte genast om ni vill få hemmet färdigt! Med varje sak, som man skaffar överlagt minskar hemtrevnaden. Familjen är ju inte färdig från början, då är det ju orimligt att möbleringen skall vara det.

Bostaden är en ytterligare synnerligen viktig faktor att räkna med. Skaffa gärna en plan på Er lägenhet i skala 1:50 och känn Er för på papperet med möbleringen. Börja med att undersöka hur lägenheten är disponerad, hur rummen kan utnyttjas, hurdana kommunikationerna emellan dem är. Vad finns det för fasta förvaringsutrymmen, hur är garderober och skåp planerade? Får sängen plats där vi har tänkt oss den, finns det möjlighet att ordna ordentligt belysta arbetsplatser? Undersök gärna hur mycket av väggen, som går bort när man slår upp en dörr, tänk på att passagen mellan olika dörrar i rummet ska kunna ske obehindrat. Våra moderna bostäder är många gånger väl små, men man ska inte glömma bort vilka stora

Bocirkeln i Gustavsberg i arbete.

Interiör med möbler från KF:s nyförvärvade möbelfabrik i Lamhult.

Katalog å KF:s möbler kan beställas från Kooperativa förbundet, Möbelavdelningen, Stockholm 15, eller genom kooperativa butiker landet runt.

praktiska fördelar den moderna tekniska utrustningen fört med sig. Men när ni sitter med planen framför er och flyttar omkring möblerna så glöm inte bort er själv. Vi måste få rum *både* med möblerna — och oss själva.

När vi har dragit upp huvudlinjerna för möbleringen, familjen och bostaden, gäller det att få tag på de möbelyger, som bäst motsvarar våra kritiska fordringar.

Det finns så mycket att välja på, möbler i olika stilar och utförande. Vår tids stil saknar kanske yttre pompösa detaljer, dess värde och kännetecken ligger istället i en vacker proportionering, god materialbehandling, hög klass på den tekniska kvaliteten i olika sammansättningsdetaljer samt — att möbelen har det där inre sammanhanget med familjen och dess vanor, verkligen fyller en uppgift i hemmet. Funktionalism kan översättas med ändamålsenlighet och praktisk trivsamtet åt alla familjens medlemmar. Det ska

inte vara förbjudet för barnen att komma in i rummet, det måste rymma möbler som i första hand passar vardagsvanorna — med plats för husmors sömnad och tillklippning av kläder, hufaderns behov av avkoppling och vila när han kommer hem från en ansträngande arbetsdag, en stor bordsskiva att samlas kring med både sällskapsspel och kaffebredda. Visst kan man ha stor glädje av att titta på de föremål, som tidigare generationer ofta med beundransvärd hantverksskicklighet åstadkommit men det är inte alltid ett renässansmöblemang gör sig i en modern liten våning. Det finns väl förresten inte en människa som skulle vilja *bo* i överensstämmelse med ett renässansmöblemang, i primitiv avsaknad av värme, rinnande vatten och elektriskt ljus!

Väljer man däremot möblerna var och en för sig med tanke på vad just den möbelen ska tjäna för ändamål i bostaden märker man hur mycket större möjligheter det finns att va-

riera rummets möblering. Och låter man familjens utveckling bestämma möbelköpen så kan man också vara säker på att inte tröttna så lätt på möbleringen, som nog förekommer om man har gjort oöverlagda köp.

Man kommer också att liksom känna sig mera bekant med varje sak man skaffar, känna stimulansen i att bygga vidare, att förnya möbleringen med någonting, som just har blivit aktuellt för familjens behov.

Lena Larsson.

Hälsobröd i särklass

Saxonlimpa, reformlimpa, stenålderslimpa, Grahamsskorpor, Julianaskorpor, Kölingsholmsbröd, Kaffebröd, Småbröd.

VÄRMDÖ BAGERI

Tel. Hemmestavik 61.

Samma bröd säljes i Stockholm av Reformbageriet, Västmannagatan 11, tel. 20 73 59. Olivia Fager, Östermalmstorg, tel. 60 72 68.

En och annan

är ej riktigt belåten med att födelsedagarna publiceras i Gustavsbergaren. Det måste väl ändå vara litet för blygsamt. Nu har jag emellertid fått en idé till ett annat arrangemang. Mitt förslag innebär att vi tillämpar ett system, som länge lär ha praktiserats i en stor kollega. Man lämnar in en annons till Gustavsbergaren à 20 öre mm. av följande lydelse: "Med anledning av min 60-årsdag den 31 juni ber jag vänligt men bestämt att få fransäga mig all uppvaktning." I nästa nummer har man sedan bara att i en ny annons à 20 öre mm. framföra sitt hjärtevarma tack för hågkomsten.

Dåliga klockor

tycks man ha på sina håll. Ty i diskussionen om lokaler i samhället kommer man rätt ofta fram med krav på affärer för hantverkare och nu senast ivrade man åter för urmakare. För skomakare har önskemålet lett till ordnandet av en verkstad, som bara väntar på att bli ockuperad av pligg och stift. Men jag tvivlar på att en skomakare i allmänhet kan bärga sig med så flott lokal. Ja, möjligen om han fick den hyresfritt. Och en urmakare — han skall väl vara svältkonstnär om han skall klara sig på den här marknaden. Som svältkonstnär har han inte så värst stor nytta av att man erbjuder fritt vivre. Förresten tar en riktig urmakare inte befattning med Malmö- och Norrköpingsur.

Det glada 90-talet

var på tapeten häromsistens, då man diskuterade nöjeslivet i Gustavsberg. Någon menade att forna dagars samvaro var mera familjär och underhållande än vår tids hetsiga nöjen. Han blev snart påmind om att vi levde i en annan tid. En tid

som också gjort ungdomen mera fri och målmedveten. Och därom var nog alla överens. Men då en ung representant för tidens ansikte förklarade att han måste cykla en mil för att undgå den "gamla"dansen, som Gillet brukar sticka emellan med på Klubben, kom jag att tänka på ett par ungdomar, som under förra vintern i ur och skur cyklade två mil för att få vara med om en kurs i folkdans. Jag kan inte hjälpa att jag tycker att de voro käckare mönster för modern ungdom.

Vår generation

har väl haft känning av de värsta stormar, som gått över världen. Och ändå har ovädren inte lyckats blåsa ut glädjens låga. Det är just ungdomen, från alla läger och väderstreck, som skyddat den och alltså jämt med hjärta och lust kommer att hålla den eld vid liv, som lyser och skapar samband. Att söka en nöjeskultur med innehållsrika och goda glädjemöjligheter är ett bra skydd för lågan, som vågar trotsa alla osunda fläktar i utvecklingen.

Flera eldar

brann vid Valborgsmässa. Jag skymtade åtminstone ett par till utöver den i Klubbparken. Hur skulle det vara om vi till nästa år verkligen skulle fira vårens ankomst i gemenskap? Med vår stiliga blåsorkester, våra goda sångare, lyssnande till vårtalet, samlade kring en enande, värmande brasa. Sedan kan ju de olika deltagarna gå till sin supé, sin dans, sitt bönemöte eller sitt hemliv. Ett par gånger om året behöver vi träffas allesammans i gustavsbergsfamiljen.

Det dummaste

under solen är en drucken svensk, sa Verner von Heidenstam vid detta se-

Soliga spalten.

LEKTION:

Fröken Jansson hade lektion i folkskolans andra klass.

Lille Nils var kvarsittare, men fick sin chans en vacker dag.

Fröken hade ritat ett syrenblad på svarta tavlan.

Fröken: "Kan någon av er säga vad detta är?"

Nils, som aldrig tidigare svarat på en fråga, är den ende av klassen som räcker upp handen.

Fröken: "Nu ska ni få höra barn att Nils talar om vad det är, nu får ni skämmas allesammans!"

Nils utbrister läspande: "Spader ess!"

HÖJDEN.

Det är avslutning i söndagsskolan. Ledaren talar till barnen och prövar dem till slut med frågan:

"Vem bor i höjden?"

En liten flicka vinkar ivrigt och svarar trosvisst: "Tant Lindbom!"

kels början. Den satsen besannar sig alltså, fast vi hunnit halvvägs till ett nytt sekel. Så här vid midsommartid brukar den där dumheten florerar. Också bland ungdomar. Det finns dock anledning att hoppas på stramare livsföring hos de flesta ungdomar, ja kanske på alla om vi bl. a. hjälptes åt att uppamma känslan för det värdefulla i en tradition. Och om flickorna över lag visade sitt förakt för all busmentalitet. Saltstänken når inte fram.

Midsommartiden är inne,

det väller fram ljus och färger. En kör av hänryckta fåglaröster stiger mot sommarhimlen. Det är fest! Fiolerna sjunger i svenska björkhagar, dansen och lekarna går kring lövad midsommarstång och glädjen har en av sina högtidsstunder. I midsommarnatten lägger sig Farstaviken till ro, vinden viskar i trädens löv. Stränderna speglar sig i det klara vattnet. Skogens fåglar talar med sordin på stämmorna. Allt andas ut i en märkvärdig frid och fröjd. I den andan kanske vi kan träffas kring midsommarstången.

Trevlig midsommar!

L e k a r e n.

Midsommarkalaset.

Patron bjuder folket välkommen.

För omkring 100 år sedan hade ledningen vid porslinsbruket i Gustavsberg samma bekymmer, som man har i dessa dagar, nämligen frågan hur man skall skapa trivsel för de anställda. Skarpskytterörelsen, som tillkom vid samma tid, var nog en företeelse anamrad från huvudstaden och andra delar av vårt land. Men midsommarkalaset, det var speciellt "Gustavsbergskt". Någon gång på 1850-talet infördes midsommarkalaset av dåvarande chefen, grosshandlare Godenius. Man klagade på trivseln i Gustavsberg då liksom nu. Ungdomen slutade och tog anställning vid andra industrier, trots att ledningen satte spärr för detta genom att ingå förbund med andra industriledningar inom samma bransch. Man framförde till och med klagomål om, att maten var både sämre och dyrare i Gustavsberg än i Stockholm. Det gällde då för fabriksledningen att hitta på något nytt, något som kunde uppmuntra de anställda. Och så ställde man till med ett dundrande kalas, midsommarkalaset. Att man blev bjuden på god mat en gång om året blev tradition men att detta skulle kompensera dålig avlöning den övriga delen av året, tänkte man icke på. När fackföreningsrörelsen gjorde sitt intåg i Gustavsberg 1919, upphörde traditionen. Många äldre tyckte nog, att det var tråkigt att en så vacker tradition skulle upphöra.

De yngre däremot hade redan då börjat se sig om efter andra tillflyktsorter för sitt midsommarfirande.

Emellertid står detta midsommarkalaskvar i minnet på gott och ont hos oss äldre. I synnerhet från den tiden då man var barn. Allt från den dagen då portarna till den gamla "Röstulogen" öppnades, var det fest. I denna gamla loge förvarades nämligen luckorna, varav man byggde dansbanan, och som lades upp på planen framför den ännu kvarstående gamla skyttepaviljongen. Syllarna låg kvar år från år, så att det var bara att lägga på luckorna, och så kunde "spelet" börja. Naturligtvis hängde vi ungar med. Från det den första luckan blev upplagd, kom dansen i gång. Ett enradigt handklaver var nog. Ibland utgjorde "kappellet" även av några fiolister sådana som Stålkranz och Larsson kallad "rakkniven". Men då var det tjohej. Så fort gick förspelet till den stora festen. Ett par veckor dansades varje kväll. Något tillstånd att dansa, blev det aldrig tal om. Länsman Törnkvist och fabriksledningen höll ihop. Dag efter dag gick, och dansbanan närmade sig sin fullbordan. Den stora egentliga dagen närmade sig även den. Vi ungar höll till där dagarna i ända. Mammorna behövde inte ett ögonblick fundera på, var vi höll till. Vi uppehöll oss nästan lika mycket under dessa luckor

som ovanpå. Staketet med de givna ingångarna var uppsatt. Musikläktaren, uppsatt mellan några tallar, var snickarnas jobb dagen före den stora dagen. Man gladdes åt allt men särskilt åt musikläktaren. I synnerhet vi pojkar.

Och så kom den stora dagen. Majstången var framburen och skulle smyckas. I "Röstuloge" fanns alla grejorna, guld och silverpapper. Där fanns även en del buteljer innehållande "gott dricka", som snickaregubbarna uttryckte sig. Alltsammans var i förväg inköpt av bolagsledningen. Tidigt på förmiddagen hade farbröderna Oskar Severin och Josef Ekberg anlänt. De skulle stå för smyckningen av majstången. Vi ungar fick plocka löv och midsommarblomster. Klockan 5 restes stängeln. Det var en högtidlig stund, då majstången stod där fin och ståtlig med en svensk flagga i toppen och under denna en vimpel. Det var samma majstång, som hade glatt många 100-tals ungar under många, många år. Severin och Ekberg var mästare i att smycka en majstång. De hade säkerligen från tidiga pojåkåren haft detta uppdrag och före dem deras föräldrar. Självt hade jag och Oskar Wadström den äran att vara assistenter åt Ekberg och Severin, ja, till och med att själva sköta detta ansvarsfulla uppdrag något av de sista åren.

Musikläktaren hade bemannats av den s. k. skarpskyttemusikkåren. På backarna och omkring dansbanan var det fullt med folk och naturligtvis var alla "finklädda". På den tiden behövdes ingen agitation för nativiteten, för barn fanns det gott om ändå. Ni skulle ha sett vad ungar. Ni senare tiders barn skulle även ha sett, hur vi barn var klädda på den tiden. Stackars mammor, som skulle rusta ut så många barn och med så oerhört små resurser. Vi pojkar fick nöja oss med byxor, som var lika fram och bak och med sprund vid sidorna. En kolt eller blus av tjockt tyg och mössa, som användes såväl sommar som vinter. Skor saknades i regel, varför man ständigt gick med såriga tår. Nåja, det gick på den tiden också, och vi ungar blev stora och fick både kläder och skor.

Emellertid var det tid för musiken att spela. Först något pampigt, något konsertstycke och sedan några låtar för ungarna, som skulle dansa runt stängeln. Några av de yngre av värdfolket från Farsta hade anlänt.

Man hälsade artigt och sirligt åt alla håll. Det blev liksom litet allvarligt av det hela. Endast glammet från oss ungar störde det högtidliga. Vi hade inte hunnit lära oss att vara underdåniga. I varje fall inte vi ungar från Gröneborg.

Annars var man underdånig på den tiden. Man höll styvt på sin ställning inom fabriken. En förman samtalade inte gärna med en arbetare före kalaset. Efter detta där- emot smälte man liksom samman, beroende på "starkölet". Före kalaset bildade man grupper. Familjerna från söder (Gröneborg, Mariagatan, Kullen) höll i regel ihop. Från Östermalm (Grindstugatan m. fl. fastigheter) kom de i smågrupper. Man kunde till och med se skillnad på klädseln befolkningsgrupperna emellan. Man viskade sinsemellan, att den fröken var den och den osv.

Vi ungar hade för länge sedan anträt musikläktaren och hängde på staketet kring denna. Man beundrade musikkåren, som bar halmhattar. Hj. Wallius med mycket hög krage hade redan högtidligen höjt högra handen som signal till musik. Frödiga Herman, som blåste esskornett, så att kinderna var som ballonger, hade redan avfyrat någon kvickhet, och Kalle Enberg med sin väldiga bastuba klämde i med någon annan rolighet. Manfred Örtengren, som liknade en rektor och hade rött uppstruket hår, var mera allvarlig. Den man beundrade mest, var Kalle Severin. Flera av musikanterna hade i regel tjuvstartat med firandet av midsommarkalaset, varför det inte behövdes mycken påspädning, för- än stämningen blev hög. Kalle kunde nog räknas till dessa. Men vad han trummade. Han trummade på kanten av trumman, vilket skulle motsvara något dämpad trumning. Vidare slog han på en triangel, smällde till bastrumman då och då, så att det dundrade värre och skramlade till på något, som han kallade för "bäckarna". Kalle var höjdpunkten för alla pojkars beundran.

Klockan hade blivit 6 och det var tid för avmarsch. Något i stil med en militärtrupp blev det inte. Fruntimmer med barnvagnar, gam'la och unga och framför allt ungar. Framför musiken sprungo pojkarna. Man stötte till här och var utmed vägar- na. Musiken spelade, och Kalle trummade. Lukten av fru Petterssons köttbullar hade man känt i flera dagar, och hungrig var man.

Man hade hunnit fram till fabriks-

portarna. Herrskapet hade icke hunnit samlas ännu, varför fabrikspor- tarna voro stängda. Musiken spela- de och folk trängde på. Det var liv och rörelse, ja, det var en oerhörd spänning. Så i ett nu öppnades portarna, och man tå- gade in till de på fabriksgården du- kade borden. Musiken tog plats till höger innanför borden för att kon-serterna under tiden kalaset pågick. Vi övriga tog av till vänster, således mellan borden och gamla verksta- den, fontänen och gamla tryckeriet. Det första man hade att göra, var att skaffa en mugg. Sedan fick man avvakta, tills värden bjöd. Detta skedde först sedan denne och hans inbjudna avsmakat den härliga ma- ten. Man stod på helpänn i start- groparna, och när vederbörande vin- kade med handen, vilket var det- samma som var så god, då må ni tro, att det blev fart. Förmän och en del anställda kvinnor höllo litet diskret emot borden, så att de inte skulle åka omkull.

Men vad man åt. Det var icke fråga om att skilja på inlagd sill och köttbullar, utan allt detta med smör och skinka blandades ihop. Tänk, sådan mat! Vad det smakade sedan. Man åt och drack, och allt efter som man fyllt sin mugg med färsköl, och männen fått sig ett par stora supar, så steg stämningen. Da- merna fick till och med ett glas punsch. Flertalet hade inte fått så- dan god mat sedan föregående års midsommarkalas. Man glömde bort, att man var fattig, att man hade trä-

kigt den övriga delen av året, att man var osams med sina grannar, att man svurit nykterhetseden eller att man var religiös. Den goda ma- ten och det goda färskölet var allt. Man stoppade både i sig själv och i fickorna, ja barnvagnarna kom till användning för att få litet med sig hem. Vi ungar hade i första om- gången skuffats undan, men hur det var, så kilade vi emellan gummorna och barnvagnarna. Man åt och åter åt samt drack. Man pratade om ar- betet i fabriken, man dunkade var- andra i ryggen och allt var fröjd och gamman.

Under tiden hade musiken spelat. Värden med värdinna samt den öv- riga familjen med inbjudna myste li- tet grann, ja till och med log, då gäs- terna blev något högljudda. Det kun- de till och med hända, att någon av de äldre gubbarna, sedan han fått någon mugg med färsköl för mycket, helt resolut stegade fram och skaka- de hand med det höga värdfolket. Men ack, vad de vakthavande för- männen sågo förskräckta ut. I regel avlöpte det lyckligt för den djärve gubben, och någon straffåtgärd kom heller inte i fråga.

Så småningom vad det dags att tåga tillbaka till dansbanan. Alla var mätta och belättna, och många gick på mycket osäkrare ben ut än in i fabriken. Många gummor hade ett fasligt besvär med sina gubbar, som av en eller annan orsak ilsknat till och ville ordna upp någon affär med sin antagonist.

En och annan s. k. "landsförvist"

Långdansen går.

hade trots sträng vakthållning smugit sig med in i mängden och tagit för sig av den goda maten. Han hade kanske arbetat i många år i fabriken, kanske det var en son, som hade sina gamla föräldrar kvar därstädes, men som han inte fick hälsa på för fabriksledningen. Han kanske var född på platsen och hade som barn deltagit i midsommarkälaset. Han hade tagit risken, trots att det inte var tillåtet och far och mor kunde få sitta emellan. Tiden var sådan. På vägen mot dansbanan och i synnerhet i Algatan utspelades många gånger roliga scener. Man pucklade på varandra här och där, men något större slag blev det egentligen inte. Alltid var det någon, som ryckte den mest aggressiva i rocken. Om inte annat så var gumman hans framme och gick emellan. Vi pojkar hade hjärtans roligt. Kunde vi bussa ihop några gubbar, så var det ännu roligare. Många gubbar hjälpte vi hem. Ordningmakten, länsman Törnkvist och fjärdingsman Frans Lundin, respekterade man. Men de av bolaget utsedda extra ordningsmännen var man inte så värst rädd för. De var i regel inflyttade män, vilka många gånger saknade förutsättningar för att inge respekt och upp-

rätthålla ordning. De blev också i regel först berusade ty även de ville vara med och ha roligt på midsommarkälaset.

Äntligen hade man hunnit fram till dansbanan. Vilken stämning, vilken stämning! Alla var glada. Herrskapet hade infunnit sig. Fru Gundersen hade slagit upp sitt bord i backen intill dansbanan, där hon sålde saft och vatten samt pepparkakor. Nu skulle första valsen trådas. Man var mycket djärvare nu än före kälaset. Målaremästaren Palmström och f. d. styrmannen Anders Sundberg, båda från Gröneborg, stegade helt resolut fram till herrskapet och bjöd upp var sin dam. Kan ni tänka er sådana gubbar! Bjuda upp löjtnantens dotter, eller professor K-s fru (Ånej). Palmström var infödd stockholmare, och gubben Sundberg hade "gått på sjön" mellan Kalmar och Öland. Så det så. Och gammal vals och polkett kunde de dansa, Sundberg till och med med pipan i mun. Dansen blev allmän, banan blev full av dansande. Natten hade begynt, och morgonsoien var i antågande. Man hade dragit sig hemåt. Hem till gumman, som blivit ensam med alla ungarna.

Många hamnade i någon grannes

berså, där "kälaset" fortsatte till långt fram på dagen. Musiken hade gjort paus för länge sedan och firat denna hemma hos någon, kanske hos Kalle, där även musikanterna fick del av midsommarkälaset.

Den stora matfesten var slut. Nej inte riktigt slut, för på midsommar-dagen bar man ut mat till gamla och sjuka, som inte kunde vara med på kälaset. Den store och godmodige Emanuel Pettersson, stod för kringbärningen av mat, och Emanuels mor skötte om och stod för rustningen av all maten. Frågan är väl den, om det finnes någon husmor, som kan göra så goda köttbullar, som fru Pettersson en gång i tiden gjorde.

Midsommarkälaset var en folkfest och den lever kvar i minnet hos många gamla gustavsbergsbor. Visserligen tänkte man som barn ibland på, varför det inte kunde räcka till litet mat de övriga dagarna av året också. Man förstod inte annat. Men många av dåtidens ungar blev äldre, många har gått bort, värdfolk såväl som gäster. Midsommarkälaset's saga är slut.

O. Söderberg.

GUNNAR ENBERGS

EXPRESS & ÅKERI

Linjetrafik till och från Ingarö
var lördag.

Tel. Gustavsberg 425.

För en avgift som alla ha råd till....

1. Sjukpenning varje dag under två år.
2. Läkarvårdsersättning.
3. Sjukhusvårdsersättning och ersättning för intagningskostnader.
4. Moderskapshjälp.
5. Barnförsäkring utan särskild avgift.

GUSTAVSBERGS OCH INGARÖ ERKÄNDA SJUKKASSA

Tallåsen 20, Gustavsberg. Tel. 156
Postgiro 138630

Exp.-tid vardagar utom lördagar 9,00—
13,00. Månd., onsd. o. fred. dessutom
16,30—18,30

DEN SOM ÄLSKAR KAFFE

DYRKAR GEVALIA

GEVALIA KAFFE
försäljes i Gustavsberg av
Mjölkförsäljningsföreningen

Möbel- och gardinarbeten.

Spec. Moderna soffgrupper,
fåtöljer, duschateller.

Bäddsoffor och madrasser.

Tapetserare Erik Wiman

Ekvägen 15 Klinten Tel. 15 04 60
ankn. verkstaden.

Beställ Edert bröd till
bemärkelsedagen

från

Gustavsbergs Bageri

Tårtor, Bakelser, Småbröd.
Rekommenderas.

KLAS LARSSON

Tel. 25

VANDRA MIN VÄG.

Allting ser ganska grått ut, ty snön har inte kommit än, det är endast trånjonerna som lyser röda i vitmossan. Trånjon eller tranbär, som dom också kallas, mognar under vintern och kan användas i hushållet som lingon. Några hundra liter går årligen till en utländsk legation i Stockholm, som bl. a. enligt sitt lands sed använder dem till medicin.

Ja, om vi nu fick se en älg också, så tänker man ju alltid, när man går i skogen, men när det är barmark, behöver dom ju inte söka efter maten på vintern, då snön täcker marken och skaren är hård. Då återstår endast barken och dom späda kvistarna på träden som föda, och då blir det långa promenader innan magen blir full. Då hjälper ej den tjocka raggen, när snön färgas blodig av de slitna baksänkarna, upp och ned i den hårda skaren från buske till buske, från träd till träd.

Som t. ex. på vårvintern 1939 då älgarna gick omkring bland kåkarna i Tallåsen och med hornen rev ned klädstrecken och tog skotten på fruktträden, lämnande sina visitkort i jordgubbslanden. Eller året därefter, då dom under den elektriska ledningen på Kvarnberget upptäckte det spirande björkbeståndet, som räckte en hel förmiddag. När jag kom från jobbet den lördagen, såg jag dom, när dom sprang över Mariagatan vid den gamla brunnen mellan 4:an och 6:an.

Men vi har ingen tur den här gången, inte ens en harpalt kommer i vår väg. Vi fortsätter söderut och passerar den gamla vägen mellan Mölnvik och Andersdal. Solen skymtar genom molnen, och vi går nu genom den kilometerdjupa barrskogsplatån tills vi ser Grisslingen framför oss och Boviks hage snett nedanför oss. Vi ska nu besöka den gamla fornborgen från folkvandringstiden. Den ligger på en udde i sjön 200 m. öster om Fårholmen. Men först passerar vi Murardalen, som en del säger, men stället kallades förr Murar-Daniels, ty här byggde en gång en murare med nämnda namn sin stuga. Det var på den tiden, då det inte fordrades byggnadstillstånd ej ens av markägaren. Nu återstår endast litet röd-

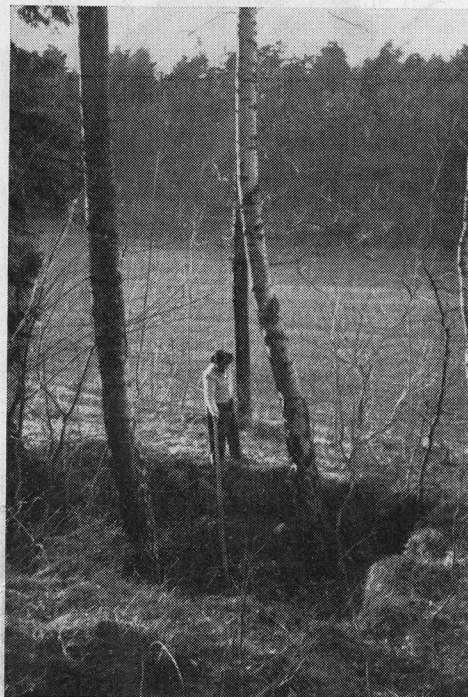
tegel, ett syrenbestånd, förvildade fruktträd och jordgubbsland.

Så går vi vidare och klättrar upp till fornborgen, som ligger på 15—20 meters höjd över vattnet. Klippan stupar lodrätt på sina ställen, och på landsidan finnes lämningar efter en stenmur. Här uppe finns även en del stora stenar, möjligen grundstenar till någon bebyggelse eller kanske rent av en domarring. Fornborgen har troligen givit namn åt Bovikshage, som ligger i en vik mellan fornborgen och Fårholmen. Borgviks hage låter ju inte så illa och ordet Bo betydde i gammal svensk rätt borg eller befäst gård.

Efter dessa spekulationer lämnar vi fornborgen och de idylliska stugorna i viken och går vägen mot Lemshaga.

Enligt en sägen skall en underjordisk gång leda från Lemshaga slott till Grisslingen. Troligast är det dock, att ingen sådan finnes. Möjligen har det funnits en gång från slottet till den ena flygeln. Men slottet är ju bara 300 år gammalt och har nog aldrig tjänat försvarssyften, så någon längre gång har väl knappast tjänat något praktiskt syfte.

Ungefär mitt emellan Boviks hage och Ingarövägen finnes till vänster om oss en stensatt fördjupning av ansenlig storlek. Liknande gropar finns även vid Skevik. Vad har de tjänat för syften?

Varggrop eller vad?

Midsommarnatt.

*Så står åter stängen lövad
för en skir Johanninatt.*

*Så blir åter banan provad
under sång och dans och skratt.*

Lugnt och stilla vikens vatten.

Ej en krusning ytan stör.

*Måsen somnat in för natten,
tyst är fågelskarans kör.*

*Inget slammer från fabriken,
allt är stilla, fridfull helg.*

*Blott i fjärran hörs musiken
tona ur en dragspelsbäl.*

*Högt på Kvarnbergsträden blänker
ännu solens sista ljus,
och en stilla skymning sänker
sig kring gator, träd och hus.*

Så försvinner sommarnatten.

Sankt Johannis natt förbi.

*Över vikens dunkla vatten
"sista valsens" melodi.*

W a l a.

Kanske någon av läsekretsen kan lämna svar på frågan?

När vi nu kommer fram till hållplatsen vid Lemshaga, så kommer det en buss från Ingarö, och vi stiger naturligtvis på bussen, där människor och djur trängas om varandra. Det är verkligen sant, som man brukar säga ibland, att i buss åker man billigare, men i bil åker man bussigare.

På tal om bussar — vet Du varför, det alltid går endast gula bussar till Ingarö? —

Jo, därför att Skurubolaget har inga rö bussar!

Blir man så där kvick, när man åker buss, undrar kanske någon.

Ja, man blir ungefär 15 minuter kvickare, om man tar bussen till kyrkan, än om man går. Och nu till sist: Tack för sällskapet! So long!

A x e l B j ö r k m a n.

Smånytt från Porslins- fabriken

500 besökare hade vi under en vecka i maj. Intresset för fabriken och samhället som studieobjekt ökar alltmer och man kan räkna med att studiebesöken kommer att kulminera under sommaren. Ur besökandeströmmen i april—maj notera vi 20 finska byggnadstekniker, 37 finska

Mr Stanley Awbery & Co.

socialarbetare, ett sällskap engelsmän och amerikanare med MP Stanley Awbery i spetsen, en stor grupp engelska kooperatörer, ledda av den välkände mr Moore, 60 elever från flickläroverk, 30 skolköksseminarister, 25 tullmän, 30 bagare från Konsum-Stockholm, 130 Eskilstuna-kooperatörer, 250 teknologfruar, 30 rör-

läggare, 25 socialkonsulenter från Stockholm och grupper av elever från skolor av olika slag. Av besök, som kommer blir CIOS, den stora internationella kongressen, den 9 juli av särskilt intresse.

En färgfilm om Kooperationen, avsedd för Amerika, kommer att upptagas av SF. Gustavsbergs konsum, porslinsfabriken och människorna kring dem kommer därvid att figurera på ett avsevärt antal filmmeter.

En ny bocirkel har startat i Gustavsberg under ledning av fröken Ralf från Slöjdföreningen. Studierna kommer att utmynna i en utställning i punkthusen vid Hästhagen i början av juli.

45 italienska arbetare kommer till Gustavsberg i slutet av juli. Förstärkningen kommer att placeras i några av lamellhusen i Hästhagen.

Tennisbana är under anläggning vid Höjdhagen och skall väl i sinom tid följas av flera. Den har resulterat i bildandet av den 51:a föreningen i samhället, nämligen Gustavsbergs Tennisklubb. Ordförande är Waldemar Wahlgren.

Skyddskommittén har varit på studiebesök vid Uppsala—Ekeby och har gjort värdefulla iakttagelser och jämförelser.

Folkhögskolestipendier på 150:— kan även i år sökas hos KF för anställd som

önskar genomgå vinterkurs. Upplysningar och rekommendationer erhålles genom personalkonsulenten.

Kooperativa Nordiska Spelen hålles i år i Köpenhamn under augusti. I samband därmed ordnas en s. k. vänskapsresa, varvid deltagarna får bekanta sig med danska kolleger och titta lite närmare på dansk Kooperation.

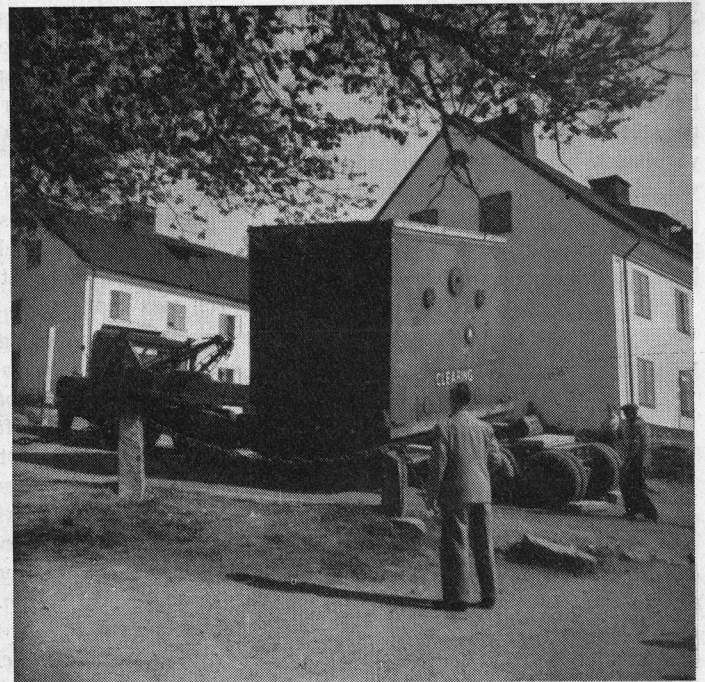
*

Från korpiddrottens klippes följande ur en Stockholmstidning om korpterrängen den 27 april: "Gustavsbergarna visade förresten att Valfrid Berglunds framgångar sporrat ungdomarna därute till efterföljd, ty man lade också beslag på lagsegern och det med så förnämliga placeringar som 1:a, 3:a och 5:a". Det var Rolf Karlson, Alf Rosén och Malte Lövgren som gjorde't.

G. Dbg.

*

Morgontur till Stockholm med Gustavsbergsbåten har gjorts under var sin lördag av Sanitetsavdelningen och Flintporslinsavdelningen. Där besågs dels Konsums bageri och Charkuterifabriken, dels Tobaksmonopolet. Efter lunch förde abonnerad buss de intresserade deltagarna till Tekniska museet på Djurgården.

Under pingsten anlände och lossades i Gustavsbergs hamn icke mindre än 12 prämar med pressar och verktyg från Amerika. Stockholms största kran, lyftande 60 ton, måste anlitas. Här några bilder från evenemang. Till höger passerar den svåraste kurvan av kronan till den mekaniska pressen, en bit på 42 ton.

UTSTÄLLNINGAR.

Gustavsbergs konstnärer har i vår deltagit i Trienalen i Milano och den Nordiska Utställningen i Aarhus i Danmark, men den som kanske tilldragit sig största intresset, är Stig Lindbergs utställning av tryckta tyger och fajans från Gustavsbergs Studio på NK. Här några klipp ur Stockholmspressen i samband med vernissagen.

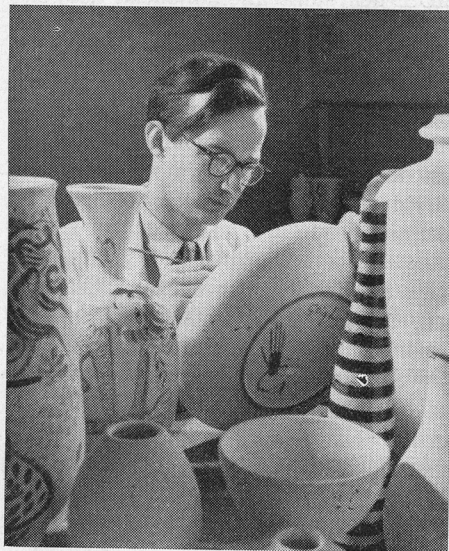
Gotthard Johansson i Svenska Dagbladet skriver bl. a.: "Där inne var det nästan ännu mera vår än ute. Det blommande av färg och spratt av leklyst. Den unge Gustavsbergskonstnären är en man med fantasi och denna gång har han släppt humöret riktigt löst både i de utställda föremålen och i arrangemangen. Men i all sin sprallighet bevarar han en säker artistisk balans, en fin, ungdomlig charm, som besestrar även den suraste."

Nils Palmgren i Aftonbladet skriver i Aftonbladets konstkrönika: "Stig Lindberg, som är den yngste av Gustavsbergs nu verksamma keramiska konstnärer, har redan åtskilliga gånger visat gry och talang. Som konsthantverkare har han under de få år vi kunnat följa honom varit aktiv, uppslagsrik och tekniskt mångkunnig. Som mönster- och föremålstecknare är han elegant och kapriciös, ja, har sin egen ganska tillspetsade stil.

När Nordiska Kompaniet för sin vårutställning, som attraktion låter Stig Lindberg härja hur det honom lyster i ett av de största och vackraste utrymmena på varuhuset, har det inte gjort något dåligt val. Lindberg får själv stå för alla de lätta och litet spjuveraktiga arrangemangen, han har ritat och draperat docikor och monterbord, tecknat och färg-

Bruksgods i fajans.

Stig Lindberg i farten.

satt mönsterna för de textila stofferna och är både formgivare och målare för årets glada fajans från Gustavsberg. Vad stofferna beträffar varierar de mellan litet tyngre linnevävnader, med brokiga och ganska kompakta mönster, lättare och mera glest ornerade bomullsstoffer samt skirt halvgenomskinligt nylon, det nyaste och djärvaste materialet att drapera våra damer i.

Otvivelaktigt är det något av lätt besurning och litet doft av fransk parfym över det hela, alldeles speciellt då över tygerna, t. ex. det stoff han kallar poème d'amour med vita konturfigurer, arabesk-artat strödda på mattgrön botten. Både i färger och linjer är han fullt up to date, harmonisk, ja, ljuv i färgerna så länge det roar honom, i linjespelet sirlig, till dess han självmant bryter ett blomstermotiv med en, kanske en aning dåraktig och kuriös sagoeffekt. I keramiken pendlar han mellan rent dekorativa idéer och en viss realism.

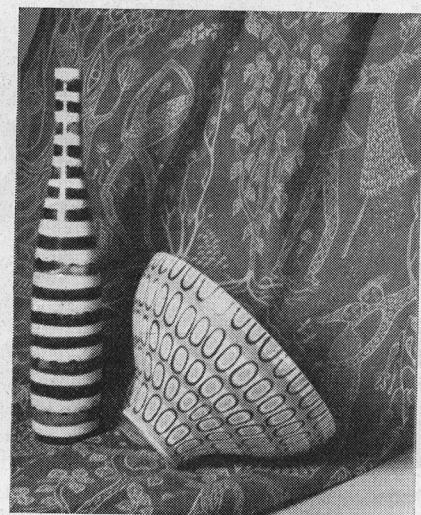
Man får visserligen inte ta allt detta med för tungt allvar, men inte heller får man bara rycka på axlarna och tycka, att det är för tillfälligt och lätt. När hundra år har gått är mycket av detta borta, men en del av fajanserna skall väl fortfarande finnas och påminna om en rikt begåvad svensk konsthantverkarens skaparglädje och ymniga fantasi under unga år"

Eva von Zweigbergk skriver i Dagens Nyheter: "Svenska nyttokonstrnärer är alltför sällan utrustade med lekens gåva, med den flödande glada improvisationens konst. Man är stram och sober, odlar flitigt sin linje, ofta till fulländning, och

när man framträder i grupp, så blir resultatet klart nationellt — god svensk stil, redbar, gedigen och på så vis beundransvärd. Våra hem är på väg att få en lika fin konfektion för vardagsbruk som vi själva, och det rimmar utmärkt med våra sociala intentioner. Men just därför blir man glatt överraskad när en munter skojare utstyrd som harlekin klättrar upp på en packlår och blåser en bakvänd melodi på sin blomliga lergök mitt i allt det präktiga och nyttiga vi kan få för bosättningslänet.

Gustavsberg står som symbolen för god masstillverkning av bruksvara, men i den stora nödvändiga moderna fabriken finns en liten avbalkning, där blommorna får växa fritt, där inga infall tuktas. Den skapades av Wilhelm Kåge och Stig Lindberg, och för några år sedan startade man med en liten utställning, "Fajans målad i vår", där allt var så grant och blomligt som ett gammalt kistebrev. Så folkligt som Frankrikes eller Medelhavsländernas bondkeramik var den väl inte, detta gods, men det var en välkommen färgklick i vår vardagsvara.

Nu har Stig Lindberg ensam fullföljt traditionen med en stor separatutställning i N. K.-Bo där han återigen visar vilken glädjande tillgång han är för svensk nyttokonst. Själv står han för utställningsramen och alla dessa kuriösa och slående detaljer, hela det luftiga intryck den gör. Så kommer fajansen, som väl är tyngdpunkten. Här har han funnit nya former för skålar — de gamla bunkarna var nog mer praktiska! — vaser och fat och utvecklar en oändlig rikedom i bildspråket för godsets dekoration. Stig Lindberg är den svenska nyttokonstens

"Poème d'Amour" — tygtryck i mullvadsbrunt och fajanser i gult och grönt.

ARBETET, JÄKTET OCH HÄLSAN.

Arbete befördrar hälsa och välbefinnande och hindrar många tillfällen till synd. Men är det nödvändigt, att man skall jäkta ihjäl sig för att få leva? Denna paradox har tyvärr för många blivit den rätta formen för livsföringen. Det fanns en tid, då människorna kunde förskriva sin själ till djävulen för att vinna ära, rikedom och makt eller, såsom Faust i sitt kontrakt med Mefistofeles, återvinna sin ungdom. Att upprätta sådana kontrakt med namnunderskrift i blod förekommer inte numera. Vår tid fordrar materiella säkerheter bakom varje affärsförbindelse. Man har varken tid eller lust att offra någon tanke för själen, den har intet värde, som kan omsättas i världens måttstock: penningar.

Jakten efter penningen utfyller varje sekund, och brådskan dallrar genom ådror och nerver även under de s. k. vilostunderna. Arbetet under jagande konkurrens suger i varje ögonblick åt sig alla disponibla krafter. Vartill tjänar då denna jagande brådska, alla erövringar av tiden och rummet? Jo, det gäller att komma först i kapplöpningen och behålla denna plats där målet heter makt och medlet ej sällan utgöres av en hänsynslös företagarganda, till vilken de producerande samhällsmedborgarna säljer sin arbetskraft i jäktets och tidsstudiernas regi.

Alla har bråttom och ytterst få har tid att stanna ett ögonblick och tänka efter. När jag nu själv gör detta, så kommer osökt följande fråga fram: "Är det nyttigt och är det nödvändigt att jaga fram genom livet på detta sätt?"

Mitt svar på frågorna grundar sig icke på vetenskapliga mätningar av förslitna koefficienter eller på några nationalekonomiska utredningar utan grundar sig på erfarenheter som vi

alla gjort och känner igen. Låt oss då börja med de premisser, som jag anser vara tämligen klara och allmängiltiga.

Intet arbete kan utföras utan energiförbrukning i någon form. I allmänhet vill vi med minsta energiförbrukning nå det största arbetsresultatet. Ju mer fulländade maskinerna är i fråga om produktionshastighet och kvalitetstillverkning desto större blir arbetsresultatet med förhållandevis liten mänsklig energiförbrukning. Ju mera det manuella arbetet kan ersättas med maskiner, desto färre människor behöver utföra automatiserat arbete, som av de flesta normalbegåvade individer anses för tråkigt och skapar arbetsleda. Efter en viss bestämd arbetsprestation inträder hos människan trötthet, olika snabbt hos olika människor beroende på olika faktorer. En del av dessa ligger i öppen dag. Vanan har en stor betydelse. Färdigheten kan uppövas mer eller mindre beroende på yrkesaspirantens läraktighet och de förhållanden under vilka arbetet utföres. Lämpligheten för arbetet spelar också en stor roll, liksom också de andliga och kroppsliga resurser som människan förfogar över.

De flesta människor värderar lugn och arbetsro. Psykisk press under arbetet utgör ett irritationsmoment som skapar vantrivsel på arbetsplatsen. En dylik psykisk press utövar *tidsstudiemannen*. Det var väl ursprungligen meningen att man skulle höja produktionen genom en förbättrad organisation och lämpligare arbetsmetoder, och sådana strävanden är enbart lofvärda. Men när *tidsstudiemannen* enbart tar sikte på att medels sin kronometer pressa fram en högre produktionshastighet utan att taga hänsyn till de mänsk-

liga reaktionerna, då är man inne på fel väg. *Tidsstudiemannen* har i regel ingen förståelse för människan, men detta är väl knappast att förvåna sig över, då han saknar kunskaper för att kunna studera människans reaktioner i medicinskt hänseende. Det är därför viktigt att läkarna får intresse för hithörande problem, då dessa har långt större betydelse för människans lycka, hälsa och livslängd än vi anar.

Det är viktigt att inte endast studera själva hastigheten och arbets sättet utan också att taga hänsyn till arbetarnas ålder, arbetsglädjens och vilopausernas betydelse, vilket hittills föga beaktats. En minutiös kontroll av arbetet kan emellertid vara berättigad och nödvändig i vissa fall t. ex. under lärotiden, då kontrollanterna, som givetvis bör vara specialister på området, hjälper lärlingarna tillräta och trimmar dem att få in den rätta tekniken. Vidare då arbetet är så riskfyllt, att en felaktig rörelse hos arbetaren skulle kunna medföra en olycka eller en felmätning eller felvägning skulle kunna äventyra varans kvalitet. Men under sådana förhållanden är en minutiös kontroll enbart till arbetarens nytta och skänker en ökad trygghetskänsla.

Att den psykiska pressen i många fall haft menliga psykiska verkningar bevisas av de många fall av nevroser och nervösa sammanbrott, som kan härledas från arbetshetsen. När en arbetstakt är uppdriven över det optimala för individen i fråga, föreligger det fara att något arbetsmoment utföres slarvigt eller rent av glömmas, och kommer därtill individens trötthetskänsla, så är risken för en olycka mycket stor med kanske invaliditet eller död som följd.

Det är utmärkt om vi lyckas få

surrealist, hans fantasi har inga hämningar, utom den goda smakens. Det går en lustig linje mellan den stora traditionen — Mariebergs naturalistiskt fulländade fajans — och Lindbergs keramik. Hans nymfer är ibland en smula rococo, och han har också drivits av sitt goda lynne att göra helt onyttiga ting i franska klassisk anda. En frukt, som bara är ett prydnadsföremål, vars lock man inte kan lyfta upp för att hälla i marmelad är ett exempel, vaser som inte är några vaser är ett annat. Han har också fått fram

utsökta smulna färger i sin nya målade fajans av högre klass, och de sepiationer på vitt varmed han velat härma den gamla tekniken bianco sopra bianco inleder troligen en ny, fin gren av hans konst.

Stig Lindberg har nu också funnit sig själv som textilkonstnär. Tidigare har man inte helt kunnat godkänna hans försök till tygtryck — de har varit litet för okomplicerade, för söta. Men de kretonger på bomull och linne som här visas — det må vara den förnämligaste enkla "Simson", den sirliga "Poème d'Amour",

den mustiga "Melodi" eller tyget med mönster av äpplen — vittnar gott om att Stig Lindberg är på väg att här nå en roll av samma typ som Axel Salto har i Danmark, keramikern-textilkonstnären. Salto har mer kraft, men Stig Lindberg har sin charm, som snabbt avvärjar kritik för överdriven sötna med ett tokroligt infall. Ett gammalt barnrim som "Den bakvända visan" kunde vara Stig Lindbergs signaturmelodi".

fram allt fullkomligare maskiner och perfekta säkerhetsanordningar, och det är utmärkt att de dyrbara maskinerna vårdas väl och inställas för en optimal produktionshastighet. Men varför anses det inte lika viktigt att studera människans reaktioner och taga hänsyn till hennes optimala prestationsförmåga och glädje och trivsel i arbetet? Människan är väl ändå den viktigaste faktorn i fabriken och det dyrbaraste kapitalet i samhället. En lantbrukare är rädd om sina djur, och skulle han vanvårda dem får han straff för djurplågeri. Har människan samma privilegier?

I vad mån en hastigare förslitning av den mänskliga organismen sker vid ett hetsat arbetstempo med strävan mot maximal prestation kan kanske inte f. n. bevisas med siffror, enär observationstiden måste sträcka sig över decennier, men erfarenheten talar sitt tydliga språk. Och om inte människan skiljer sig från de allmängiltiga fysiologiska lagarna måste en kraftig förslitning ske. Engelsmännen har ett uttryck som lyder "too old at twentysix", för gammal vid 26-årsåldern. Det måste vara fel att handskas så med det mänskliga materialet. Men även om vi inte skulle kunna bevisa det hetsiga arbetstempots skadliga inverkan på människan, om vi överhuvud inte kan bevisa något alls, så kvarstår dock det faktum, att människan känner vantrivsel i arbetet i stället för glädje under rådande förhållanden med ett ensidigt tidsstudium.

Det ligger i allas intresse att arbetsmetoderna förbättras och maskinerna fullkomnas, och när det gäller arbetstakten är det riktigt att ett ömsesidigt förtroende skapas. Som tidsstudierna nu bedrivs har de ofta karaktären av slappvaka. Den producerande medborgaren har rätt att känna trivsel på den plats där han skall göra sin insats i samhällets tjänst under ett 50-tal år. Är det för mycket begärt?

Är det vidare för mycket begärt, att medborgaren skall ha rätt till säkerhet för sig och sin familj i händelse av olycksfall, invaliditet och sjukdom. Det är sant, att vissa sociala frågor står inför en partiell lösning, pensionsfrågan exempelvis, men den tar ju hänsyn endast till åldringar. Rationellt skulle det väl annars vara att ställa den som är försliten mot väggen och skjuta honom, men lyckligtvis är inte humaniteten avskaffad hos oss utan tvärt-

Födelsedagar.

70 år.

Den 9/8 f. d. porssl-brännaren J. A. Löfdahl, Ingarögatan 3.
Den 16/8 fru Anna Holmström, f. Eriksson, Stenhuset.

60 år.

Den 23/7 handl. Albert L. Carlsson, Mariagatan 12.
Den 5/8 fru Hulda Olsson f. Gustavsson, Stenhuset.
Den 10/8 fru Elin Lönnberg f. Österberg, Lagnö.

50 år.

Den 18/7 sortererskan Edit S. Johansson, Stenhuset.

om på frammarsch. Vi får väl hoppas att trivsel i arbetet och en 100-procentig säkerhet är mål, som vi ska nå inom en ej alltför avlägsen framtid. Ordet fattighjälp borde inte få finnas på något språk. Om en medborgare råkar ut för en invaliderande olycka eller sjukdom är sak samma. Han har rättighet att få ersättning, och den får ej kallas fattighjälp. Hjälpen får man endast för sådant, som man ej gjort skäl för. En försäkring, som innefattar olycksfall, invaliditet, sjukdom, pension och arbetslöshet med premier i förmåga skatt och efter samma principer som för skatten, vore väl den lyckligaste lösningen av säkerhetssynpunkten.

Fritidens rätta användning är slutligen en viktig faktor för hälsans bevarande. Att alkoholen varit och fortfarande är den stora fienden som måste bekämpas erkännes av alla som gör anspråk på objektivitet. Det sociala elände som alkoholen för med sig är alltför väl känt för att någon vettig människa skulle vilja på allvar försvara den. Dess skadeverkningar på den mänskliga organismen är också sådana, att de står över varje tvivel.

Även på andra områden äger vi förmåga att kunna påverka hälsotillståndet: lämplig föda, tillräcklig sömn och avstående från övriga skadliga njutningsmedel. En höjd levnadsstandard innefattar ej ett finrum, som står obebott, ej att leva av lyxmat, ej att man har råd att taga ut sina tre litrar; nej, det är att odla sin själ, ha sunda levnadsvanor, få tillfälle att ha tid att vara i sitt hem och hos sin familj och få tillfälle till vila och avkoppling.

Hjalmar Wide.

Vigda:

den 17 maj brännaren Oskar Körge-
mets, Grindstugatan 9, och porssl-
arb. Dorothy Colley, Skeviksg. 8,
den 24 maj grov.-arb. Emil Gunnar
Blom och hembitr. Brita Viktoria
Enlund, båda från Mörtlös,
den 24 maj grov.-arb. Karl Ivar
Walter Hånell, Mariagatan 13,
och sortererskan Svea Cecilia
Nordström, Ingarögatan 4,
den 24 maj porssl.-arb. Roj Torsten
Vahlström, Mariagatan 13, och
porssl.-arb. Margareta Olivia
Nordgren, Grindstugatan 9.

Födda:

den 7 april Marianne Elisabeth, d. t.
formaren Gustav Lennart Svens-
son, Tvärvägen 2, o. h. h. Tyra
Lydia f. Törnblom,
den 5 april Jan-Erik, s. t. förman
Karl Erik Norberg, Hästhagen 1,
o. h. h. Rut Maria f. Andersson,
den 17 april Lars, s. t. fabr.-arb. Per
Gustav Adolf Larsson, Höjdgatan
11, o. h. h. Agda Elvira f. Sve-
din,
den 14 april Inger Elisabeth, d. t.
tel.-arb. Nils Helmer Jansson,
Mörtlös, o. h. h. Karin Matilda f.
Alm,
den 17 april Fred Åke, s. t. svetsaren
Fred Åke Ingemar Andersson, Ma-
riaplan 2, o. h. h. Elise Ingegerd
f. Isaksson,
den 27 april Anders Börje, s. t.
bygg.-arb. Nils Anders Nilsson,
Nacka förs., o. h. h. Eva Viktoria
f. Bogaeus,
den 29 april Karin Viola Marianne,
d. t. fabr.-arb. Erik Axel Jonsson,
Mariaplan 2, o. h. h. Karin Elisa-
bet f. Engholm,
den 11 maj Eva Maj-Britt, d. t.
brunnborr. Lars Erik Stoor,
Mörtlös, o. h. h. Iris Maj-Britt f.
Enstedt.

Döda:

den 6 april änkefru Johanna Sofia Sverin f. Ekholm, f. 26/9 1871, änka efter körkarlen Anders Johan Sverin, Mariagatan 3, (75 år),

den 1 maj fru Ingeborg Margareta Gustafsson f. Sundberg, f. 6/5 1910, h. t. kont. Erik Teodor Gustafsson, Villagatan 5, (36 år),

den 12 maj f. d. glacerare Gustav Adolf Svensson, f. 8/9 1888, Höjdgatan 9, (58 år),

den 27 maj Inger Birgitta Axelsson, d. t. san.-gjut. Knut Einar Axelsson, o. h. h. Vivian Eugenia f. Hamberg, Mariagatan 2, (1 år).

Flyttande till och från samt inom församlingen erinras om sin skyldighet att inom 14 dagar göra anmälan därom till pastorsämbetet.

Kyrkans verksamhet.

Fredsdagen firades den 8 maj med en högtid i kyrkan. Krigsfångesekreterare Carl-Magnus Magnusson talade om arbetet bland krigsfångarna. Dessutom förekom uppläsning av fröken Dagmar Benrich. Blåsorkestern spelade, och Lottorna, Röda Korset och Idrottsföreningen paraderade med sina fanor i spetsen. Kollekt upptogs till adoptivorten i Finland.

Kristi Himmelsfärdsdag hade elever från musikaliska akademien en musikan-dakt i kyrkan med omväxlande körsång, solosång, violin och orgel.

Söndagen den 18 maj hade kyrkokören, manskören och hembygds-gillet inbjudit till en sångafton i kyrkan. Programmet som hade kallats "Den blomstertid nu kommer", omfattade ett urval vårligt be-tonade allsånger. Violinisten Nils Bolander medverkade med musik. Personalkon-sulent Gösta Dahlberg ledde allsången med kantor G. Borg vid pianot. Kyrko-kören och manskören sjöng under kantor Borgs ledning. Aftonen avslutades av pastor A. Sundström.

Konfirmation förrättades på pingstaf-ton. På pingstdagen gick de nykonfirme-rade fram till sin första nattvardsgång. Båda dagarna deltog en talrik och hög-tidsstämd menighet i högtiden.

De nykonfirmerade äro:

Ingrid Marianne Göransson, Gamla vägen 8, Ingrid Margareta Lindström, Tallåsen 2, Gunnel Agda Elisabet Steen, Kvarntorpet 1, Maj Eivor Ström, Mört-näs, Karin Birgitta Viola Jansson, Mört-näs, Sonja Elise Söderman, Grindstugär-de H 48, Rolf Gunnar Fransson, Stenkul-len 3, Sten Elis Samuelsson, Höjden, Bo Göte Palmér, Grindstugärde A 6, Sture Sören Johansson, Höjdgatan 11, Bengt

AMATÖRTÄVLAN.

Gustavsbergs Teatercirkel planerar under den kommande hösten en tävlan för samhällets ungdom. Det gäller att sjunga, spela eller deklamera, trolla, sketcha eller gymnastisera, enskilt eller i grupp, dock högst 4 st. tillsammans.

Tävlingen avses gå i två avsnitt, en kvalificeringstävlan och en final. Lokal för tävlingarna blir Klubben. Rättvis bedömning kommer att ordnas av sakkunnigt folk och röstning bland publiken är inte utesluten. Sätt alltså igång förberedelserna för vår första amatörtävling! Sök att under sommaren hitta på något originellt och trevligt nummer att framföra för publiken! Ett gott innehåll bör heller inte saknas. Vi återkommer senare med upplysningar om anmälningar o. d. Väl mött i höst på de tiljor som föreställa världen!

Gustavsbergs Teatercirkel.

Meddelande från

K O N S U M

G U S T A V S B E R G

L Ö R D A G E N den 21 juni hålles butikerna öppna till kl. 6 e. m.

M I D S O M M A R A F T O N, m å n d a g e n den 23 juni hålles stängt, med undantag för mjölkbutikerna, som äro öppna 8.30—11 f. m.

Styrelsen.

Gustavsbergsnytt.

Gemensam trevnad.

Vi ha i vårt samhälle rika möjligheter att skapa trevnad och glädje för varandra. Vi måste bara hjälpas åt och ta vara på tillfällena. Vi bör uppehålla gamla traditioner och skapa nya värdefulla sådana. Alla uppbyggande krafter i samhället måste hjälpa till.

Ett exempel på, vad man kan åstadkomma med en smula initiativförmåga och god vilja från olika håll, är den högtid för våra gamla, som genom samverkan av olika krafter i samhället ägde rum i kyrkan och på värdshuset söndagen den 11 maj.

Naturen hade klätt sig i sin skiraste vårskrud, solen slösade frikostigt med sina värmande och livgivande strålar och fågarna kvittrade sina allra muntraste vårsånger, medan de gamla samlades från alla delar av socknen. Högtidsstämda och förväntansfulla kom de, gående, med buss eller med bilar, som fabriken och bilstation ställt till förfogande. Där kom pigga och spänstiga sjuttio- och åttioåringar. Där kom gamla par stödjande och hjälpande varandra, som de gjort det i ett helt långt liv. Där kom gamla fäder och mödrar, stödda av sina söner och döttrar, som så gärna ville hjälpa till att bereda sina gamla föräldrar glädje. För undertecknad och församlingens kyrkvårdar var det en glädje att slå upp kyrkdörrarna på vid gavel och hälsa gästerna välkomna.

Det var bönsöndag, och undertecknad talade till de gamla om bönen. Vi till-

Anders Grane Pettersson, Mörtnäs, Stig Olsson. Böle Mosse.

Kyrkans söndagsskola har avslutat terminen med en utfärd till ungdomsgården Graninge under ledning av pastor och fru Sundström. Deltagarna bjöds på saft och bröd, ring- och tävlingslekar samt sång och uppläsning. Ett 45-tal barn samt ett antal mammor deltog i utfärden.

Kamratkedjan har haft ett lyckat samkväm å Aspviks fritidsgård. Först ägnade man sig åt den myckenhet av spel, som nu finns å gården. Därefter vidtog samkvämet, varvid stämningen var god och sången klingade friskt. Dessutom förekom uppläsning samt ett kort tal av pastor. Sedan lektes det friskt folklekar ute på altanen. Ungdomarna trivdes.

Kamratkedjan deltagar i Graningeläget den 9—13 juli. Ett stort antal är redan anmälda. Ytterligare anmälningar kan mottagas. Möjlighet till stipendier finns. Kamratkedjan förbereder också en utfärd i skärgården.

hör ett kristet land. Vi vill leva efter kristna principer. Ofta misslyckas vi. Kanske är det därför att vi beder för litet. Vi lärde oss som barn att bedja. Sedan vi blev vuxna, började vi lita mera på egen och mänsklig makt. Vi behövde inte Gud. Men livet lärde oss snart, att vi människor i grund och botten är ganska små. Många av de stora arbetsmänniskorna ha insett bönen betydelse. Luther brukade säga: Ju mera arbete jag har, dess mer måste jag bedja. Vår främsta bön skall vara, att Guds kärleksvilja allt mer måtte förverkligas i världen.

Uppe i värdshusets festvåning hade den nye restauranthefen Stig Zackrisson och hans maka låtit duka kaffebord för 150 personer. Gästerna lät sig väl smaka av de välförsedda borden. Fru Stina Sundström spelade vårmelodier på piano. Landstingsman Gunnar Andersson talade till de gamla om svunna tider och lockade fram soliga och igenkännande leenden i allas ansikten. Han talade också om våren i naturens och sinnenas värld och om vikten av att vi få komma samman under så på samma gång gemytliga och högtidliga former. Vidare talade han om det materiella framåtskridandet. Men det räcker inte med det. Vi måste också bli bättre människor. Tack framfördes till värdshuset och fabriken av undertecknad för deras visade gästfrihet. Herr Samuel Svensson tackade å gästernas vägnar arrangörerna. Därefter skildes vi åt, glada och nöjda över att ha fått råkas vid denna högtid och med den fasta förvisningen att träffas igen på samma sätt.

Arne Sundström.

Sjukkassans årsmöte.

Den erkända sjukkassan höll årsmöte på Gustavsbergs Värdshus måndagen den 28 april varvid Harald Lindholm ledde förhandlingarna. Den avgående styrelseledamoten Oscar Andersson omvaldes och efter avgångne Harry Brogren nyvaldes Bertil Andersson. Övriga ledamöter äro Erik Andersson och Oscar Fredriksson. Gunnar Andersson är föreståndare för kassan. De avgående revisorerna Anton Andersson och Harald Lindholm omvaldes.

Kassans omslutning under 1946 balanserar å kr. 113.658:80. Den största omslutningen hittills under kassans verksamhet. Från lokalsjukkassan hade under året som ersättning för sjukpenning, läkarvård, sjukhusvård och transport till sjukhus utbetalats kronor 53.302:40. Enbart kristillägg utgjorde kr. 2.639:—. För Centralsjukkassans del hade i Gustavsberg utbetalats kr. 31.588:95. Det är väldiga summor som utbetalas genom sjukkassan. Trots stor nyanslutning av medlemmar har kassans medlemsantal icke ökat beroende på den stora avflyttning från orten som ägt rum under året.

Årsmötet behandlade frågan ang. läkarbetyg och sjukkontroll efter en inledning som hölls av kassans föreståndare. Årsmötet beslöt att regeln ang. läkarintygs avlämnande skall vara den att medlemmen efter 10 dagars sjukdom måste styrka sjukdomen med läkarintyg. Styrelsen äger dock att enl. stadgarna fordra läkarintyg från första dagen i varje särskilt fall. I den överenskommelse ang. sjuklön och läkarvård, som träffats mel-

Byråchef Jerneman talar vid 1:a majdemonstrationen i Klubbparken.

lan Gustavsbergs Fabriker och vederbörande fackförening, erfordras ävenså läkarintyg efter 10 dagars sjukdom. För dem, som äro anställda på fabriken och medlemmar av sjukkassan, styrkes sjukdomen genom att vederbörande tjänsteman på kassans expedition attesterar kvitto för sjuklön eller läkarvård.

Folknykterhetens dag

firades i Gustavsberg Kristi himmelsfärdsdag med ett möte i Klubbparken.

Mötet inleddes med två sånger, utförda av Allianskören under Gösta Gustavssons ledning, varefter pastor Johan Movinger talade. Han började sitt tal med att beröra den stora fara som alkoholbruket utgör för vårt folk. När man i sin dagliga gärning kommer i beröring med alkoholens skadeverkningar inser man snart, att man måste ta avstånd, inte endast från missbruket, utan även från ett måttligt bruk av alkohol. Det finns ingen gyllene medelväg i umgänget med alkohol. "När jag började min prästerliga gärning" sade pastorn "drack jag ett glas vin med brudparet på bröllopsmiddagen, men det har jag slutat med sedan jag sett hur många skillmässon och andra sociala skadeverkningar alkoholen orsakar. Man får därför inte ens räkna lillfingret åt detta bruk". Talaren hoppades att forskning, uppfostran och upplysning skall tränga tillbaka alkoholbruket.

Efter talet, som mottogs med starka applåder, läste Sven Andersson två dikter.

Även om rätt mycket folk kommit till mötet, hoppas arrangörerna på bättre avslutning kommande år.

E. S.

Från kyrkofullmäktige.

Vid kyrkofullmäktiges sammanträde den 3 juni fattades en hel rad för församlingens viktiga beslut rörande församlingens kyrkogård.

Såväl beslöts, att en extra kyrkogårdsvaktmästare med det snaraste skall anställas. Lönen för honom kommer att bli densamma som för den ordinarie. De som reflektera på platsen, ombedes att med det snaraste meddela sig med pastorsämbetet.

Vidare fattades beslut om inläggning av kalkstensplattor å det nyplanerade området å kyrkogården, varigenom detta område kommer att bli färdigt under sommarens lopp. Samtliga gravar å detta område kommer att omramas med kalksten. Därigenom bortfaller alla kostnader för friser och häckar för gravvägar. I stället har priset å gravplatserna höjts något.

Beslut fattades också om vidtagande av åtgärder för utvidgning av kyrkogår-

den åt söder, där markägaren, A.-B. Gustavsbergs fabriker, ställt i utsikt att förvärva mark för detta ändamål.

Anslag beviljades till sångstipendier i skolan samt till inköp av en skrivmaskin till pastorexpeditionen. En klosettanordning skall inrättas å kyrkogården. Krattor och spadar, som skola vara tillgängliga för allmänheten, skola anskaffas. Gravar, som församlingen sköter, skola utmärkas med trästickor. Gamla gravstenar skola tillvaratagas och på lämpligt sätt ställas upp invid kyrkogårdsmuren.

Frågan om uppförande av ny prästgård är under utredning. Den gamla prästgården är av boställsnämnden utdömd som tjänstebostad. En motion har inkommit om omändring av den gamla prästgården till församlingshus.

A. S.

Kommunalfullmäktige.

hade sammanträde den 2 juni. Fattigvårdsstyrelsen beviljades medel till modernisering av tvättstugan, stängsel kring tomten och omändring av huvudingången på ålderdomshemmet. Hälsovårdsnämnden beviljades 500:— till skärmbildsundersökningen i höst. Kommunalden erhöill bemyndigande att inköpa ved till kommande vinter för 50.000:—. Folkskolestyrelsens hemställan om medel till installation av oljeeldningsaggregat i skolhusen beviljades. Folkskolestyrelsens förslag om utredning av bygandet av lärarbostäder bifölls. Till ledamot i familjebidragsnämnden efter fröken M. Bjerström, som avflyttar den 1 juli, valdes Gösta Dahlberg. Tandvårdsinspektör Gröndahl informerade fullmäktige om folktandvården. På grund av bristen på tandläkare kan ej Stockholms läns lands-ting anställa efter den plan, som uppgjorts. Vid Gustavsberg är det avsett att finnas två tandläkare. Fullmäktige valde en kommitté för underhandling med landstinget om att få ytterligare en tandläkare eller att få en privatpraktiserande till Gustavsberg. En kommitté utsågs att utreda frågan om lekplatser inom kommun. Sven Löfdahls avsägelse av ledamotskapet i fullmäktige på grund av utflyttning från Gustavsberg godkändes.

Från kommittén som underhandlat med vägförvaltningen om vägförhållandet i samhället förelåg en begäran om att fullmäktige skulle göra en ytterligare hemställan om vägförhållandet. Kommitténs begäran bifölls.

Fredagen den 30 maj hade Gustavsbergs folkskola sin traditionella vårfest på idrottsplan. Som vanligt var programmet förstklassigt eller vad sägs om följande: Gymnos kvinnliga elit, Olle Tandberg, Berra Lundin, Skuru, fotboll och stafettlöpning. Det var som vanligt Ejnar Olsson, lite bredare i ansiktet och

rundare om magen men samme gamle hederliga "Påpan", som hade ordnat programmet.

Det blev givetvis publikrekord, 1.025 betalande. Vinsten blev 985 kr. — en vacker summa.

Det började med fotboll mellan samhället och fabriken. Samhället kom bäst igång. John Pelle och Georg Boox sågade sig fram i det ena granna anfallet efter det andra. Så småningom gled initiativet över till fabriken men samhällets försvar slog till en början bra ifrån sig, särskilt backarna Lorang och John Svensson, men sedan den förstnämnde blivit justerad kunde fabriken kedja med Dahlberg och Möller som primusar härja efter behag. 2—1 blev slutresultatet. Påpan skötte 80-åriga snickare Eriksson med den äran.

Så var det Seo Holmstedts tur att visa sitt stall och det var inte småpotatis precis. Det var tre st. som turade om att bulta den väldige Olle Tandberg, men de förmodade ej ens kröka ett hår på hans huvud. Det blir inte roligt för Baksi den 29 juni.

Så var det då gymnastflickornas tur. De gjorde en strålande uppvisning med ett mjukt omväxlande program, där man främst lade märke till tre saker — smidighet, spänst och elegans.

De och deras ledarinna, gymnastikmästarinnan Britt Jansson äro hjärtligt välkomna tillbaka.

Gustavsbergs blåsorkester under ledning av herr Oskar Ullberg konserterade före och under festen.

Senare samlades de medverkande på Vårdshuset. Där sjöngs allsång och utdelades minnessaker skänkta av fabriken till våra gäster. Särskilt hjärtliga applåder höjdes då 80-åringen Eriksson stegade fram, rak i ryggen som om han svält ett järnspekt. Så skildes vi åt nöjda och belåtna med resultatet av våra ansträngningar till skolbarnens fromma.

Rolf.

Klubbparksdansen

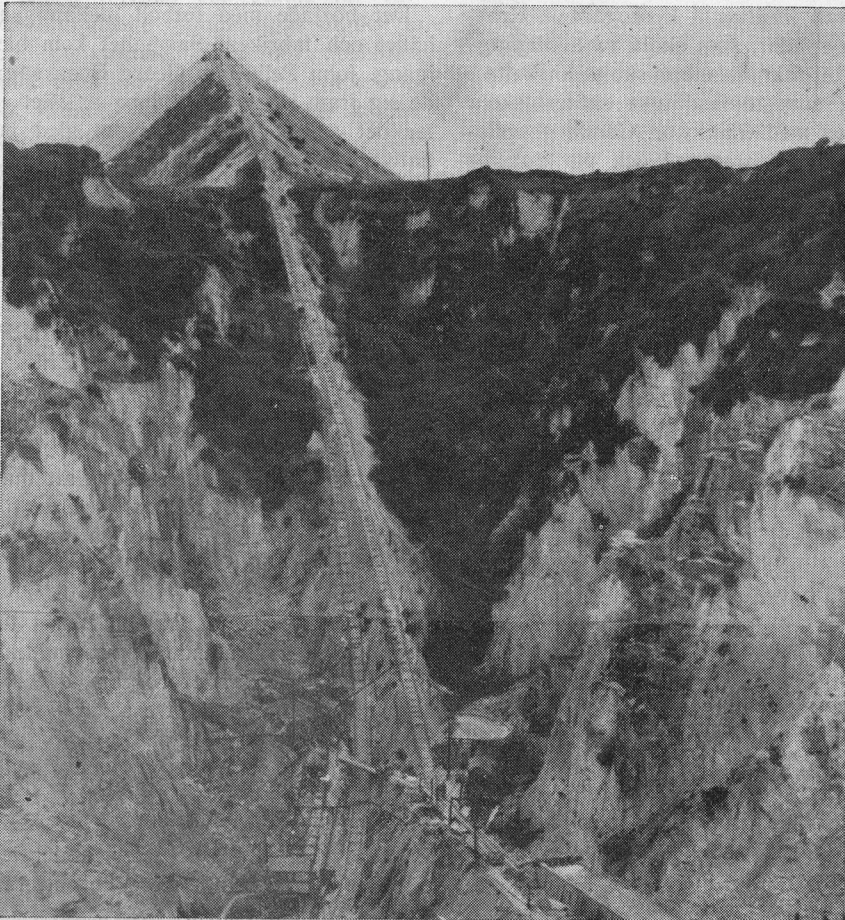
skötes även i år av Idrottsföreningen och Hembygdsrådet, som växla med modern och gammal dans. Föreningarna tycks arbeta målmedvetet för att bereda nöjes-tillfällen och stärka kassan, även om det kan synas otacksamt att kosta på några arrangemang för gustavsbergarna.

Midsommarfesten ordna de båda klubbarna gemensamt. För att få Midsommar-afton till en folkfest har kommunen och fabriken lämnat stöd mot villkor av fri entré o. d.

I augusti kommer Gillet med sin hembygdsfest. Idrottsföreningen anordnar den 12—17 augusti en stor idrottsmässa med festligheter samt fotbolls- och idrottstävlingar.

ANNONS NR 4 I SERIEN

"RÅMATERIALEN TILL VÅRT PORSLIN"

Kaolingruva i Cornwall.

Detta är den kemiska formeln för kaolin, ett av de viktigaste råmaterialen för vårt sintrade sanitetsporcelain. Det är en vitbrännande lera som uppstått genom förvittring av fältspathaltiga bergarter och förekommer endast på ett fåtal platser på jorden. Kaolinen ger stadga åt godset och håller genom sin elfasthet pjäserna raka under

bränningens påfrestningar. Genom den höga kaolinhalten, 25—30 % av massan, erhåller vårt porcelain sin renvita färg.

Vi hämtar vårt kaolin från gruvor i Cornwall — världsberömda för sina rena leror. Genom det engelska utvinningssättet ökas ytterligare materialets goda egenskaper.

Från världens renaste kaolin får vårt sintrade sanitetsporcelain sin renvita färg.

Eller med andra ord 39,7 % aluminiumoxid,
46,4 % kiselsyra och 13,9 % vatten.

Detta märke är en garanti
för tekniska kvalitetsfordringar enligt svensk standard

AB GUSTAVSBERGS FABRIKER • GUSTAVSBERG